

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta

Bakalářská práce

2017

Radek Brant

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Katedra sociologie

**Sociální proměny městských částí Hradce
Králové a jejich dopad na kvalitu života
obyvatel:**

Případová studie městské části Malšovice

Bakalářská práce

Autor: Radek Brant

Studijní program: B6703 Sociologie

Studijní obor: Sociologie obecná a empirická

Vedoucí práce: PhDr. Miroslav Joukl, Ph.D.

Místo a rok odevzdání: Hradec Králové, 2017

Zadání bakalářské práce

Autor: Radek Brant

Studium: F12359

Studijní program: B6703 Sociologie

Studijní obor: Sociologie obecná a empirická

Název bakalářské práce: **Sociální proměny městských částí Hradce Králové a jejich dopad na kvalitu života obyvatel**

Název bakalářské práce AJ: Social Transformations of Hradec Králové Boroughs and their Impact on the Inhabitants' Quality of Life

Anotace:

Cílem bakalářské práce bude popsat dynamiku aktuálních i plánovaných proměn vybrané městské části/lokality Hradce Králové a jejich dopad na kvalitu života obyvatel. Práce se zaměří na zjištění míry spokojenosti s životem ve sledované lokalitě, subjektivní vnímání podmínek pro realizaci každodenních potřeb obyvatel a hodnocení kvality fyzického, funkčního a sociálního prostředí. Téma bude zkoumáno z pohledu místních obyvatel, případně dalších uživatelů, či podnikatelských subjektů v místě. Práce bude případovou studií městské části/lokality, která bude upřesněna v podtitulu bakalářské práce. Šetření bude provedeno kvalitativní metodou zejména prostřednictvím techniky polostrukturovaných rozhovorů. Základní literatura: Ferenčuhová, Slavomíra, Magdalena Hledíková, Lucie Galčanová, Barbora Vacková (eds.) 2009. Město: Proměnlivá ne/samozřejmost. Brno: Pavel Mervart a Masarykova univerzita. Gehl, Jan. 2012. Města pro lidi. Brno: Partnerství. Hendl, Jan. 2008. Kvalitativní výzkum. Praha: Portál. Heřmanová, Eva. 2012. Koncepty, teorie a měření kvality života. Praha: Sociologické nakladatelství. Hubáček, Ondřej, Lenka Opletalová, Martin Matějů. 2009. Sociokulturní adaptace malých měst: kulturní a sociální změny v lokální společnosti 1992 až 2008. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy. Musil, Jiří. 1967. Sociologie soudobého města. Praha: Svoboda. Steinführerová, Annett. 2003. ? Sociálně prostorové struktury mezi setrvalostí a změnou. Historický a současný pohled na Brno. ? Sociologický časopis 39 (2): 169?192. Strauss, Anselm, Juliet Corbinová. 1999. Základy kvalitativního výzkumu. Brno: Nakladatelství Albert. Švaříček, Roman, Klára Šed'ová a kol. 2007. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Praha: Grada. Ouředníček, Martin, Jana Temelová. 2012. Sociální proměny pražských čtvrtí. Praha: Academia.

Garantující pracoviště: Katedra sociologie,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: PhDr. Miroslav Joukl, Ph.D.

Oponent: Mgr. Josef Bernard, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 12.6.2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně a uvedl jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hořicích dne

Radek Brant

.....

Anotace

Brant, Radek. 2017. *Sociální proměny městských částí Hradce Králové a jejich dopad na kvalitu života obyvatel*. Hradec Králové: Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové. XX stran. Bakalářská práce

Cílem této bakalářské práce bude pospat dynamiku aktuálních i plánovaných proměn vybrané městské části/lokality Hradce Králové a jejich dopad na kvalitu života obyvatel. Práce se zaměří na zjištění míry spokojenosti s životem ve sledované lokalitě, subjektivní vnímání městské části/lokality, která bude upřesněna v podtitulu bakalářské práce. Šetření bude provedeno kvalitativní metodou zejména prostřednictvím techniky polostrukturovaných rozhovorů.

Klíčová slova: kvalita života, míra spokojenosti, sociální proměny

Annotation

Brant, Radek. 2017. *The Social Transformations of Hradec Králové Boroughs and Their Impact on the Inhabitants' Quality of Life*. Hradec Králové: Faculty of Arts, University Hradec Králové, XX pp. Bachelor Degree Thesis.

The objective of this bachelor's thesis is to describe the dynamics of the current as well as planned transformations of the selected district of the town of Hradec Králové and their impact on the quality of life of its residents. The work focuses on the determination of the extent of contentment with regard to living in the respective locality and on the subjective perception of the town district that will be specified in the subheading of the bachelor's thesis. The survey will be conducted using a qualitative method, especially by means of the technique of semi-structured interviews.

Key words: quality of life, extent of contentment, social transformations

Poděkování

Rád bych touto cestou chtěl velmi poděkovat vedoucímu práce panu PhDr. Miroslavu Jouklovi Ph.D., za jeho cenné rady a inspirativní nápady.

Dále bych rád poděkoval své rodině, přátelům a známým, kteří mi byli velkou oporou a pomohli mi se sehnáním respondentů.

OBSAH

ÚVOD	10
1. STAV POZNÁNÍ	12
1.1. SOCIÁLNÍ PROMĚNY A JEJICH VLIV NA ŽIVOTNÍ PODMÍNKY.....	12
1.1.1. Obecná charakteristika pojmu kvality života.....	13
1.1.2. Vymezení pojmu kvalita života	14
1.2. MODELY KVALITY ŽIVOTA	20
1.2.1. Teoretické modely kvality života	22
1.2.2. Nástroje vyhodnocování dat kvality života.....	30
1.3. ZÁVĚR	33
2. POSTUP A METODOLOGIE	35
2.1. CÍL PRÁCE.....	35
2.2. NÁSTIN VÝZKUMNÉHO PROBLÉMU	35
2.3. VÝZKUMNÉ OTÁZKY	35
2.4. VÝZKUMNÁ METODA A TECHNIKY.....	36
2.5. VZOREK RESPONDENTŮ A SBĚR DAT.....	36
2.6. POPIS LOKALITY VÝZKUMU	37
2.7. PŘEHLED JEDNOTLIVÝCH RESPONDENTŮ.....	37
3. VÝSLEDKY – ODPOVĚDI NA VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	42
3.1. MÍRA SPOKOJENOSTI SE ŽIVOTEM OBČANŮ	42
3.2. VNÍMÁNÍ PODMÍNEK PRO REALIZACI KAŽDODENNÍCH POTŘEB VE SVÉM OKOLÍ	45
3.3. KVALITA FYZICKÉHO A FUNKČNÍHO PROSTŘEDÍ	47
3.3.1. Obchody.....	47
3.3.2. Volnočasové aktivity	48
3.3.3. Dopravní prostředky	50
3.4. VLIV SOCIÁLNÍHO PROSTŘEDÍ NA KVALITU ŽIVOTA	52
3.4.1. Zájmová sdružení.....	53
3.4.2. Kulturní vyžití, organizace	54
3.4.3. Sousedské vztahy.....	55
3.5. ZMĚNY V OKOLÍ	57

3.5.1. Dosud registrované změny.....	57
3.5.2. Reakce na potenciální budoucí změny.....	60
ZÁVĚR.....	63
LITERATURA.....	65
PŘÍLOHY	66

ÚVOD

Tato bakalářská práce se zabývá určitou sociální proměnou v konkrétní lokalitě Hradce Králové a její dopad na kvalitu života místních obyvatel. Je to případová studie hodnotící názory občanů na aktuální i budoucí změny v městské části Malšovice. Téma je tedy zajímavé jak pro prosté hradecké občany, tak i pro občany z vedení města magistrátu, kteří se mohou dozvědět názory a postřehy na rozvoj města a spokojenost od místních lidí.

Téma své bakalářské práce s názvem Sociální proměny městských částí Hradce Králové a jejich dopad na kvalitu života obyvatel jsem si vybral především proto, že v době možnosti výběru témat bakalářských prací jsem se intenzivně zajímal projektem Park Malšovice, který by podle mě velice ovlivnil a zasáhl do kvality života místních občanů ve sledované lokalitě. Proto jsem se chtěl o tomto projektu dozvědět co nejvíce informací.

Cílem této bakalářské práce je zjištění míry spokojenosti s životem ve sledované lokalitě a působení sociálních proměn na kvalitu života místních obyvatel.

Podle výše zmíněného cíle jsem si stanovil tyto výzkumné otázky:

1. Jaká je míra spokojenosti se životem občanů v městské části Malšovice v Hradci Králové?
2. Jak občané vnímají podmínky pro realizaci svých každodenních potřeb ve svém okolí?
3. Jak občané hodnotí kvalitu fyzického a funkčního prostředí v místě svého bydliště?
4. Jakým způsobem ovlivňuje sociální prostředí kvalitu života obyvatel Malšovic?
5. Registrují lidé v Malšovicích nějaké změny ve svém okolí?

Pro svůj výzkum jsem si zvolil kvalitativní metodu. Techniku sběru dat jsem si zvolil polostrukturovaným rozhovor s respondenty.

Bakalářská práce je rozdělena do tří částí. První kapitola se nazývá Stav poznání, ve které uvádím hlavní prameny, literaturu a teorie, které jsem čerpal pro svou práci.

Druhá kapitola se jmenuje Postup a metodologie, kde uvádím zvolený cíl práce a s ním spojené výzkumné otázky. Poté se zabývám výzkumnou metodou a také technikou sběru dat. V této kapitole také charakterizuji vzorek respondentů, sběr dat a následné zpracování dat.

Třetí kapitola jsou Výsledky – Odpovědi na výzkumné otázky. Je to shrnutí odpovědí na již zmíněné výzkumné otázky.

Následuje Závěr, Použitá literatura a Přílohy, kde je uveden použitý scénář rozhovoru. Kapitola Přílohy obsahuje také ukázkou kódovaného rozhovoru s respondentem.

1. STAV POZNÁNÍ

Pro svou bakalářskou práci jsem si volil literaturu, která se zabývá tématy především kvality života, životního způsobu a sociálních proměn. Literatury, které se zabývají těmito tématy, příliš není, tudíž bych zde uvedl jen několik autorů, ze kterých jsem čerpal a vysvětlil pojmy, na které jsem se zaměřil.

V rámci sociálních proměn společnosti dochází ke změnám kvality života jednotlivých obyvatel. Vzhledem k tomu, že termín kvality života (KŽ) zasahuje jak do odborné, tak laické sféry a je v současnosti zkoumán stále větším počtem vědních odvětví, budeme se jím podrobně zabývat hned po teoretickém nastínění problematiky společnosti a jejich proměn na životní podmínky. Termín Kvality života, můžeme označit za pojem poměrně nový a, jak bude popsáno níže, za pojem interdisciplinární i multidimenzionální, stejně jako termín poměrně obtížně definovatelný a kontroverzní. Součástí kapitoly bude též seznámení s nejnámějšími a nejfrekventovanějšími modely pro zkoumání kvality života obyvatel a seznámení s indikátory, které slouží k vyhodnocení tohoto termínu. Současně bude vytvořen vlastní návrh metodiky výzkumu sociálních proměn městských částí Hradce Králové a jejich dopad na kvalitu života obyvatel, na základě zjištěných teoretických podkladů, tak, aby byl výzkum reálným přínosem na poli sociologie.

1.1. SOCIÁLNÍ PROMĚNY A JEJICH VLIV NA ŽIVOTNÍ PODMÍNKY

V nynějších podmínkách různorodých společenství, je obtížně uchopitelná představa celospolečenského stylu života. Předpoklad vytvoření jednotné společnosti jako subjektu reálného životního stylu, byl na základě vývoje, označen jako naivní. *„Teoreticky i empiricky je relevantní uvažovat pouze o životním způsobu skupiny a o životním způsobu jednotlivce.“* (Kubátová 2010: 22)

Různorodé moderní společenství je potřeba vnímat jako soubor životních podmínek, které zasahují do formování stylu života subjektu či skupiny. Pro vytvoření těchto závěrů jsou stanoveny tři podmínky: (Kubátová 2010:23)

1. Míra standardu života a kulturní vyspělosti společenství (míra úrovně životní a kvality života) podmiňuje styl života skupin a jednotlivých subjektů, žijící v určitém společenství.
2. „*Životní podmínky jsou třídně nebo stratifikačně diferencované.*“
 - Skupiny a jednotlivci se na produktech materiální a kulturní rozvinutosti společnosti podílejí rozdílnou mírou.
3. V rámci skupin životních podmínek společnosti je nutné zahrnout i primární kulturní hodnoty a sociální normy, které mají přímý vliv na formování životního stylu jak skupin, tak jednotlivců.

Kam až sahá vliv životních podmínek do samotného stylu života skupiny a jednotlivců je výzvou ke zkoumání. Faktem je, že je můžeme vnímat ze dvou rozdílných úhlů pohledů: (Kubátová 2010: 23)

1. Teorie ovlivněné marxismem (sociální determinanty životního stylu)
2. Teorie ovlivněné pragmatismem a fenomenologií (kulturní formy životního stylu)

Z výše uvedeného je tedy zřejmé, že společnost je složena ze životních podmínek, které mají přímý vliv na formování vlastního stylu života skupin i jednotlivců. Je tedy nasnadě se zaměřit na další a to značně významný sociologický fenomén kvalita života, kterému jsou věnována následné řádky, abychom dostali teoretického ukotvení zvoleného tématu.

1.1.1. Obecná charakteristika pojmu kvality života

Pojem kvalita života (KŽ) je součástí zkoumání problematiky sociálních proměn a je často užíván jak na poli odborném, tak laickém. V úvodní části kapitoly bude věnována pozornost snaze o vytvoření vymezení pojmu kvalita života a to i přes jeho značnou významovou obsáhlost. Následně budou rozebrány externí a interní a činitelé ovlivňující KŽ rozdílnými způsoby, stejně jako oblasti samotného praktického užití pojmu na příkladech nejznámějších modelů.

Mezi prameny zabývající se problematikou kvality života můžeme zařadit například Ruuta Veenhova, Faculty of Social Sciences, Erasmus University

Rotterdam, zabývající se především osobnímu vnímání pocitu „happines“. Dále Eva Heřmanová, vysokoškolská pedagožka, která se zabývá regionálními analýzami, sociální analýzou obcí, měst a regionů a regionální sociologií. Dalšími výzkumníky jsou Murgaš věnující se regionální rozdílnosti KŽ na Slovensku z pozice objektivních znaků KŽ a řada dalších významných autorů.

Českými institucemi, které se věnují této problematice, jsou Centrum pro sociální a ekonomické strategie při Fakultě sociálních věd University Karlovy v Praze, sociologický ústav AV ČR v Praze či Centrum pro výzkum veřejného mínění v Praze, jehož je možné identifikovat i jako určitého průkopníka v oblasti zkoupané problematiky. Následují také významná pracoviště přispívající na poli kvality života, jako jsou Pedagogická fakulta Masarykovy university v Brně, Urbánní a regionální laboratoř při Katedře sociální geografie a regionálního rozvoje PŘF UK v Praze, Český statistický úřad, Centrum pro výzkum měst a regionů a řada menších pracovišť.

1.1.2. Vymezení pojmu kvalita života

Pojem kvality života, jak již bylo naznačeno výše, je poměrně obtížný fenomén k uchopení. Již samotný původ spojení je v literaturách definován rozdílně. Řada autorů (např. Hnilicová 2005) udává, že byl pojem KŽ poprvé použit ve 20. letech 20. Století a to ve spojení s hospodářským růstem a roli státu v rámci stanovení ekonomické strategie vůči nižším sociálním vrstvám. Současně byl hodnocen dopad této strategie na kvalitu života obyvatel a státní rozpočet, který byl ovlivněn poskytnutými dotacemi ze strany státu. Jiná časová osa prvního použití spojení KŽ ze strany dalších autorů, je způsobena tím, že v daném čase byla chápána kvalita života pouze jako materiální životní úroveň dané společnosti. Následně například z pohledu psychologického byl pojem KŽ použit v roce 1935 významným průkopníkem psychologie Edwardem Lee Thorndikem. Jedná se tedy o rozdílný náhled v rámci různých oborových odvětví, a jak je popsáno na následujících řádcích, obsáhlost pojmu způsobuje značně náročnou pozici pro pisatele při jeho ukotvení.

V rámci společenských věd byl poprvé termín KŽ použit americkým ekonomem a sociologem Galbraithem. (Hudáková, Majemíková 2013). Poté, v době, kdy byly založeny mezinárodní vědecké a společenské organizace, se tento pojem dostává do koncepčních dokumentů OSN. (Toráková 2002) Další autoři uvádějí prvního výskytu termínu v literatuře od druhé poloviny 20. století konkrétněji kolem

roku 1960 (Potůček a kol. 2002:71), kdy se o výsledky průzkumů KŽ začala zajímat širší odborná veřejnost.

Předním důvodem pro zkoumání KŽ se stal hmotný nadbytek nejrozvinutějších států USA a západní Evropy, stejně jako změna kvalitativních měřítek, včetně zaměření na životní styl spotřeby, kterým se obyvatelé těchto zemí vyznačovali, a šířili tento styl dál. Právě v průběhu 60. let, v době produktivního období poválečné generace, bylo možné sledovat nejsilnější vliv výše popsaných trendů. Jednalo se o nové vývojové období v realitě diverzifikovaného světa a to hned „v několika úrovních a to ideologickém, ekonomickém, mezinárodně – politickém, vojenském a následně i demografickém.“ (Heřmanová 2012: 407)

Nynější zvýšený zájem o zkoumanou problematiku je typický pro vývoj společnosti po průmyslové etapě vývoje, zahrnující proměnu skladby zaměstnanosti, zvýšení životní úrovně a uvědomování si důležitosti hodnoty duševní a tvořivé práce. Dalšími ukazateli jsou poměrný nárůst volného času v podmínkách celkového zrychlení životní úrovně, proměnu upřednostňovaných principů, zvýšení vzájemné snášenlivosti, důraz na jednotlivce a svobody a to v každé oblasti společenského odvětví.

Nárůst závislosti společnosti je zřejmý v oblastech technologického pokroku, který ovlivňuje kromě již zmíněných aspektů, i schopnost zrychleného přesunu jak informací, tak osob. Dochází tedy k „časoprostorové konvergenci, což je v celosvětovém i lokálním měřítku proces relativního zkracování vzdálenosti mezi lidmi.“ (Heřmanová, E. 2012. 408). Tento jev má přímý dopad na KŽ lidských jedinců skrze zvýšení četnosti a intenzity vzájemného spojení, které může vést k silnějším a častějším interakcím mezi jedinci či jednoduššímu předávání zpráv.

Dalším termínem vztahující se k definici pojmu kvality života je *časoprostorová distanciace* (Giddens 1984), která popisuje časoprostorové proměny z hlediska zintenzivnění celosvětových sociálních vztahů, spojující vzdálené lokality takovým způsobem, že místní události jsou formovány událostmi dějícími se mnoho mil daleko a naopak. (Giddens 1998: 62) Jedná se tedy o hledisko zintenzivnění a spolu se zvýšením četnosti vzájemných sociálních vztahů v určitém místě i akceleraci času, což tedy vede k zapojení jedinců ve společnosti a tedy i přímému ovlivnění KŽ.

V rámci průzkumu vymezení pojmu kvality života bude představeno několik možností, jak si pojem kvality života srozumitelně přiblížit. Při dělení v následující Tabulce č. 1 vytváří strukturovaný přehled o tom, kam kvalita života v nejobecnějším měřítku zasahuje. Zvolené dělení je do osmi domén (Chowdhury, Benson 2011):

Tabulka č. 1: Dělení kvality života

1.	osobní rozvoj	<i>forma vzdělání adaptivní chování</i>
2.	sebeurčení	<i>volby autonomie</i>
3.	mezilidské vztahy	<i>sociální sítě</i>
4.	sociální začleňování	<i>komunita integrace/účast</i>
5.	práva	<i>důstojnost právní přístup</i>
6.	emoční pohoda	<i>spokojenost nedostatek stresu</i>
7.	fyzická pohoda	<i>zdraví výživa</i>
8.	materiální blahobyt	<i>finanční situace postavení v zaměstnání bydlení</i>

Zdroj: zpracováno autorem

Definovaný pojem kvality života je označován jako interdisciplinární nebo multidimenzionální. Interdisciplinární označení vystihuje zásah do různých vědních oborů jako je „*psychologie, kulturní antropologie, ekonomie, politologie, etika, teologie, sociologie, sociální ekologie, environmentalistika, ale i technické vědy a tradičně zejména medicína, v níž je kvalita života a zdraví jedním z ústředních témat výzkumu.*“ (Heřmanová 2012: 408) I když z popsaného obsáhlého rozpětí vědních oborů je zřejmé, že je KŽ interdisciplinární, chybí stále vzájemná provázanost zkoumání mezi jednotlivými obory.

Multidimenzionální označení již v názvu uvádí vztah k vícero dimenzím. Zjednodušeně můžeme říci, že se vztahuje „*k jednotlivci či rodině a je obvykle chápán jako kulturnost životního stylu, ve formě trávení volného času, vybavenosti domácnosti kulturními předměty (např. knihami), vyšší vzdělání či složitostí vykonávané práce.*“

(Kubátová 2010: 21). Následující tabulka přehledně prezentuje jednotlivé dimenze spojení kvality života.

Tabulka č. 2: Multidimenzionální pojetí kvality života

Materiální	<i>vlastnictví míra konzumu</i>
Psychologické	<i>pocity (subjektivní pohoda, radost, úspěch, moc, štěstí, životní spokojenost) sebereflexe sebehodnocení</i>
Kulturně antropologické	<i>rozdíl vnímání KŽ v odlišných kulturních oblastech či prostředích změna či stabilita tohoto vnímání v čase</i>
Morální	<i>morální hodnoty svědomí</i>
Sociologické	<i>rozdílnost KŽ v odlišných sociálních skupinách příčiny rozdílnosti</i>
Medicínské	<i>délka života fyzické a duševní zdraví</i>
Další dimenze	Estetické a Sekuritní

Zdroj: zpracováno autorem

Kromě dvou blíže popsaných přívlastků interdisciplinární a multidimenzionální, se spolu s pojmem kvalita života používá i kontroverznost. Poukazuje na fakt, že v konečném důsledku pravděpodobně není možné jednoznačně vymezit pojem ani koncepce KŽ, kdy by bylo možné jej akceptovat ve všeobecném měřítku.

Stejná omezení platí i pro samotnou teorii KŽ, která je shodně utvářena. Dochází tedy, jak se obecně ve vědecké praxi stává, dokud nejsou jasně stanovena pravidla, že je pojem v literatuře vykládán poměrně rozdílně. „Vedle „*quality of life (kvalita života)* existuje celá řada souvisejících nebo souřadných pojmů, které jsou velmi často užívány jako synonyma, i když ani jejich přesný význam není dosud zcela dostatečně definován. Jako příklad lze uvést pojmy „*social well-being (sociální pohoda)*, „*wellbeing (pocit pohody)*, „*subjective well-being (individuální stav pohody)*, „*social welfare“ (sociální blahobyt)*, „*human development“ (lidský rozvoj)*,

„*standard of living*“ (životní úroveň), popř. „*happines*“ (štěstí), „*health*“ (zdraví), „*wealth*“ (bohatství), „*satisfaction*“ (spokojenost) aj.“ (Heřmanová 2012: 409)

Ukázku rozdílnosti využívaných pojmů v rámci literatury je možné sledovat v následující tabulce, která souhrnně podává přehled o definicích kvalit života nabízených různými autory včetně dimenzí, kterými se při svém vnímání kvality života zabývají. Současně je u jména doplněna četnost neboli šířka záběru zkoumání jednotlivých autorů, kdy například Felce si pod pojmem KŽ představuje šest odvětví spadající do oblasti KŽ. Za to Schalock se rozšiřuje a zabývá se devíti druhy odvětví zahrnující problematiku kvality života.

Tabulka č. 3: Definice kvalit života rozdílnými autory a jejich hlavní zaměření

Felce (6)	Schalock (9)	WHO (7)	Hagerty a kol. (8)	Cummins (8)
Postižení/ psychologie	Postižení/ psychologie	Zdraví	Výzkum sociálních indikátorů	Postižení
Fyzické well-being	Fyzické well-being	Fyzická oblast	Zdraví	Zdraví
Materiální well-being	Materiální well-being	Prostředí	Materiální well-being	Materiální well-being
Produktivní well-being	Sociální inkluze	Sociální vztahy	Cítit se součástí lokální komunity	Komunitní well-being
Emocionální well-being	Emocionální well-being		Produktivní aktivity a práce	Produktivní aktivity a práce
Občanské nebo právní well-being	Práva	Psychologick á oblast	Emocionální well-being	Emocionální well-being
	Meziosobní vztahy		Vztahy s rodinou	
	Osobní rozvoj			Sociální vztahy
	Sebeurčení	Míra nezávislosti		
		Spirituální oblast		
			Osobní bezpečnost	Bezpečnost

Zdroj: Vlastní zpracování. cit. Heřmanová, Eva. 2012. *Koncepty, teorie a měření kvality života*. s. 41

Z výše uvedeného je zřejmé, že autoři pojímají termín KŽ z lehce rozdílných úhlů a dokazují výše popsany problém rozdílné terminologie. V zásadě, se ale shodují v odkazu na dosažení spokojenosti v oblasti životních potřeb, emoční a životní dohody. Dále je z tabulky možné vyčíst, že KŽ dávají do vztahu k rozvoji osobnosti, aktivit v rámci sociálních skupin, schopnosti se o sebe postarat a možností vytvářet kvalitní mezilidské interakce.

Je možné říci, že náročný popis zvoleného pojmu je přímo úměrný samotné složitosti popsat život jedince ve všech jeho vnitřních a vnějších aspektech ovlivněný

řadou proměnných faktorů. A z toho důvodu se jedná o jednu z neatraktivnějších výzev napříč různými obory. Následné části práce se budou věnovat již samotné oblasti sociologického a sociálně psychologického vlivu na KŽ neboli oblast zkoumání vlivu na jednotlivého jedince a objektivního vyhodnocování KŽ včetně demografických, environmentálních, sociálních a kulturních interakcí.

1.2. MODEL Y KVALITY ŽIVOTA

Z hlediska zkoumání společnosti se pojem kvality života dostává do pozornosti zájmu v 70. letech 20. století, kdy v atmosféře značeného hmotného nadbytku v nejrozvinutějších zemích světa došlo k šíření spotřebního způsobu života. Pojem KŽ byl již plně integrován i do sociologického prostředí jako sociologický fenomén a forma zkoumání sociálních indikátorů. Zmíněné období je významné i svým přínosem kvalitativního výzkumu jak do odvětví sociologie, tak dalších vědních disciplín. Nejobtížnějším úkolem bylo vymezení pojmu.

Dle některých autorů (Maříková, Petrušek, Vodáková a kol. 1996: 557) se přešlo od chápání termínu KŽ „žít lépe“ k „žít jinak“. *„V empirických výzkumech pak bylo možné v tomto období sledovat odklon od analýzy ekonomických a sociálních životních podmínek a příklon k hodnocení životních stylů a způsobů života obyvatel.“* (Heřmanová 2012: 410) Byla tedy vytvořena propast mezi skutečnou a chtěnou formou života, která vydával ukazatele o míře vlastní satisfakce se životem jedince.

Za nejzářnější období rozvoje zkoumání KŽ, materiálních směrů a životního stylu je považováno období 90. let 20. století. V současnosti se výzkum zaměřuje na subjektivní hlediska za použití metod a indikátorů pro zjištění pocitů „*happines*“ a *úrovně životní spokojenosti*. Vlastní hodnocení KŽ jsou cílena především na tři nejdůležitější části:

1. Celková spokojenost se životem.
2. Spokojenost s dílčími oblastmi života.

➤ Rodina, práce, bydlení, seberealizace, sociální vazby, společenské uznání

3. Hledání nejvýznamnějších faktorů, jež podmiňují vznik subjektivního pocitu kvalitativního a smysluplného života. (Heřmanová 2012: 411)

Dalším modelem zkoumání je stanovení čtyř primárních sfér života jedince v rámci společnosti:

1. Kontext a zázemí,
2. Faktory prostředí,
3. Osobnostní charakteristiky,
4. Zpracování informací

V současnosti je nejvýznamnější sférou zpracování informací, poněvadž má přímý dopad na finální způsob, jakým jedinec hodnotí KŽ. Typickým znakem popsaného modelu je vyzdvihování „*aktivní úlohy jednotlivce při zpracování všech faktorů v dané situaci, bere v úvahu objektivní ukazatele prostředí i kvality a zkušenosti jedince*“. (Francová 2007) Výhodou tohoto celostního modelu je formování přístupu aktivního i proměnlivého, se zaměřením na jedince a jeho vnímání KŽ a tedy zároveň i obtížnou definovatelnost tohoto termínu.

V rámci předchozího popisu evoluce vnímání a výzkumu termínu kvality života od věcné klasifikace životních podmínek po záměr získání subjektivního vjemu ovlivněného sociální, kulturní či jinou realitou až do současného vnímání KŽ jako věcné klasifikace human well-being, jako schopnosti analyzovat osobní spokojenost ve vnímání svého života.

Na toto téma svižně navazuje další problematika, která se zabývá upřednostňovanými principy a hodnotovými orientacemi, které nám připomínají provázanost termínu s ekonomickou a sociální sférou určité společnosti. Můžeme očekávat, že náplň zkoumaného termínu se bude i nadále vyvíjet, stejně jako je možné, že konečná definice nebude nikdy vytvořena.

1.2.1. Teoretické modely kvality života

Jak již bylo zmíněno výše, holistické měření, které by bylo přijatou širokou odbornou veřejností ještě nebylo objeveno díky obsahu jak objektivní, tak subjektivní stránky. Existuje mnoho jedinečných modelů kvalit života. Na následných stránkách budou popsány nejvýznamnější modely vytvořené v rámci týmů vědeckých pracovníků. Po vyhodnocení kladů a záporů jednotlivých modelů, bude zvolen vlastní přístup pro zkoumání problematiky sociálních proměn městských částí, tak aby bylo dosaženo co nejpřínosnějších výsledků do sociologického výzkumu městských částí a kvality života.

Model kvality života: Centrum pro podporu zdraví Univerzity Toronto

Jedná se pravděpodobně o nejfrekventovanější model KŽ, který byl sestaven v Centru na podporu zdraví při Univerzitě v Torontu. Jedná se o multidimenzionální model za použití celistvého chápání KŽ. Formát je uspořádán do tří primárních částí, které zohledňují odvětví „*being*“ (někým být), „*belonging*“ (někam patřit), „*becoming*“ (někým se stát).

Dále je model strukturován do dalších devíti oblastí. Reálná KŽ určitého subjektu je posuzována subjektivním dojmem konkrétních oblastí a obsahu, tak jak jsou vnímány a uskutečňovány v reálném životě. Je kladen důraz na restriktce, možnosti a příležitosti, které jsou jednotlivcům v životě poskytnuty a jsou zrcadlem vzájemného působení jednotlivce a jeho okolí. Model s podobnou strukturou byl zveřejněn již v roce 1978 a to J. C. Flanaganem. (Svobodová 2012: 134)

Následná tabulka č. 4 zobrazuje strukturu Modelu kvality života.

Tabulka č. 4: Model kvality života Centra pro podporu zdraví Univerzity Toronto

1. BÝT NĚKÝM (BEING) osobnostní charakteristiky člověka	
Fyzické bytí	Zdraví, hygiena, výživa, pohyb, odívání, celkový vzhled
Psychologické bytí	Psychologické zdraví, vnímání, cítění, sebeúcta, sebekontrola
Spirituální bytí	Osobní hodnoty, přesvědčení, víra
2. PATŘIT NĚKAM (BELONGING) spojení s konkrétním prostředím	
Fyzické napojení	Domov, škola, pracoviště, sousedství, komunita
Sociální napojení	Rodina, přátelé, spolupracovníci, sousedé (užší napojení)
Komunitní napojení	Pracovní příležitosti, odpovídající, finanční příjmy, zdravotní a sociální služby, vzdělávací, rekreační možnosti a příležitosti, společenské aktivity (širší napojení)
3. NĚKÝM SE STÁT (BECOMING) dosahování osobních cílů; naděje a aspirace	
Praktická realizace	Domácí aktivity, placená práce, školní a zájmové aktivity, péče o zdraví, sociální začleňování
Volnočasové realizace	Relaxační aktivity podporující redukci stresu
Růstová realizace	Aktivity podporující zachování a rozvoj znalostí a dovedností, adaptace na změny

Zdroj: Vlastní zpracování podle Šubrt, J a kol. 2008, cit. The quality of life model, University Toronto, Canada: přístup z <http://www.utoronto.ca/qol/concepts.htm>

Model Kanadských ozbrojených sil

Dalším teoretickým modelem se snahou o dosažení celkové KŽ je poměrně jednoduše strukturovaný model kanadských ozbrojených sil, vytvořený pro práci s lidskými zdroji. Model je tvořen pěti primárními oblastmi, které podléhají přesně stanovenému způsobu sledování, viz Obrázek č. 1.

Obrázek č. 1: Model kvality života řízení lidských zdrojů v kanadské armádě

Zdroj: Vlastní zpracování podle Šubrt, J a kol. 2008, cit. *The quality of life model*, University Toronto, Canada, přístup z <http://www.utoronto.ca/qol/concepts.htm>

Zmíněné sledování a vyhodnocování probíhá při řízení lidských zdrojů kanadské armády a jedná se tedy o věcný přístup k objektivní klasifikaci typických znaků života jedinců či životního stylu. Což je především zdravotní způsobilost, předpoklady pro práci a profesní růst, příležitosti jak nakládat s volným časem. Součástí hodnocení je též forma sociálního života a síla sociálních interakcí a to jak ve vztahu k rodině, tak místní či profesní komunity. Model však opomíjí interakce mezi hodnotovým zaměřením jedinců, ani vlastní subjektivní vnímání životní spokojenosti.

Model čtyř kvalit života

Tento model je další variantou modelu kvality života, který pro změnu probíhal na Slovensku jako výsledek mezinárodního šetření, které se zaměřovalo na hodnocení subjektivního pocitu KŽ pojmenovaný *Slovenský index kvality života (SIQZ)*. Model obsahoval seznam 15 otázek rozdělených do dvou oddílů. V rámci prvního oddílu čítají osm otázek, se dotazující zabývali hodnocením spokojenosti

svého soukromého života, druhý oddíl se zaměřil na aspekty spokojenosti života v rámci země, ve které žijí. Tomuto oddílu bylo věnováno sedm otázek. Následné odpovědi byly vyhodnoceny na základy desetibodové stupnice, kdy nula znamenala zcela nespokojen, pětka znázorňovala střed, tedy neutrální postoj a desítka představovala zcela spokojen.

Tento model je ukázkou naprosto rozdílného, obsáhlejšího a diferencovaného přístupu k sestavení konceptu kvality života, oproti všem výše popsaným modelům. Otázky kladené v rámci dotazníkového šetření byly tedy následující: (Šubrt a kol. 2008: 135)

1. Jak jste spokojený/á ➤ Se svým celkovým životem? ➤ Se svou životní úrovní? ➤ Se svým zdravím? ➤ S tím, co se Vám daří v životě dosahovat? ➤ S osobními vztahy? ➤ S osobní bezpečností ➤ Se životem ve společenství, ve kterém žijete? ➤ S jistotou do budoucnosti?	2. Jak jste spokojený/á ➤ Se životem na Slovensku? ➤ S ekonomickou situací na Slovensku? ➤ Se stavem přírodního prostředí na Slovensku? ➤ Se sociálními podmínkami života na Slovensku? ➤ S tím, jak se podniká na Slovensku? ➤ S národní bezpečností na Slovensku?

Tabulka č. 5: Model čtyř kvalit života

Čtyři kvality života	VNĚJŠÍ KVALITY Charakteristiky prostředí vč. společnosti	VNITŘNÍ KVALITY Charakteristiky individua
<p>Předpoklady Životní šance</p>	<p>Vhodnost prostředí</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Životní prostředí, prosperita, sociální kapitál, životní úroveň <p><i>Zahrnuje ekologické, sociální, ekonomické a kulturní podmínky v rámci studia ekologie, architektury, sociologie a sociálně-politických věd</i></p>	<p>Životaschopnost jedince</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Psychologický kapitál, adaptivní potenciál, zdraví, způsobilost <p><i>Představuje fyzické a duševní zdraví, znalosti, schopnosti a umění života a je předmětem zájmu lékařství, psychologie a pedagogiky včetně tělovýchovy a poradenství v oblasti životního stylu</i></p>

Výsledky Životní výsledky	Užitečnost života	Vlastní hodnocení života
	<p>➤ Vyšší hodnoty než přežití, transcendentální koncepce</p> <p><i>Zahrnuje vnější užitečnost člověka pro jeho blízké okolí, pro společnost a lidstvo a jeho vnitřní cenu v termínech morálního vývoje, morální dokonalosti a je tradičně předmětem zájmu filozofie</i></p>	<p>➤ Subjektivní pohoda, spokojenost, pocit smysluplnosti</p> <p><i>Představuje pojetí kvality života, které je široce aplikováno ve vědách o člověku, v medicíně a vytváří vlastní metodologické postupy, zahrnuje hodnocení spokojenosti s jednotlivými životními oblastmi, hodnocení převažující nálady na celkové spokojenosti se životem</i></p>

Zdroj: Vlastní zpracování podle Šubrt, J a kol. 2008, cit. Veenhoven, R.: „The Four Quality of Life. Ordering Concepts and Measures of the Good Life.“ *Journal of Happiness Studies*, 1, s. 1-39

Model kvality života a Maslowova pyramida lidských potřeb

V České republice je několik odborníků, kteří vytvořily vlastní modely kvality života například Damián Kováč s jeho tříúrovňovým rozdělením, které obsahuje vcelku značné množství podmínek a jednotek:

1. *Bazální* (všelidská) úroveň označující celkové naplnění KŽ
 - Slušný fyzický a duševní stav, prožité dětství a dospívání ve funkční rodině, dostatečné sociální a materiální zajištění, klidný život, vyhovující životní prostředí z hlediska zdraví, bezproblémové zvládnutí primární socializace v interakci s realitou přežití jedince ve světě.
2. *Individuálně specifická* (civilizační) úroveň
 - Slušné zdraví, převládající uspokojení se životem, vyhovující sociální sféra a mezilidské sociální interakce na vysoké úrovni, míra rozvoje společnosti, znalosti, pravomoci a dovednosti jednotlivce.
3. *Elitní* (kulturně duchovní) úroveň utvářejí hodnoty a procesy
 - Nesobecké smýšlení jako je altruismus, charitativní chování, realita uznání v rámci společenství, možnost vlastního rozvoje individua,

vysoká úroveň vytříbeného chování individua a vize důstojného zajištěného stáří.

Dále je model rozdělen na šest dílčích částí s různou vypovídací hodnotou. Celkově je koncept formulován s hlavním důrazem na smysl života, který má přímý dopad na lidské chování.

Tabulka č. 6: Model kvality života

Smysl života		
	Bezproblémové stámutí	
	Úroveň kultivace osobnosti	
	Společenské uznání	
	Podpora závislým	
	Podpora života	
	Univerzální altruismus	
Axiologické styly (dionýsovský, apollonský), životní styly (celibát, workoholismus), ideové styly (dogmatismus, liberalismus), kognitivní styly	Pevné zdraví	Vášeň (sexuální, hráčská, cestování), koníčky (sport, tvořivost), zájmy (o věci, lidi, ideje)
	Prožívání životní spokojenosti	
	Uspokojivé sociální prostředí	
	Úroveň společenského vývoje	
	Přátelské prostředí	
	Úroveň znalostí a kompetencí	
	Dobrý fyzický stav	
	Normální psychický stav	
	Vyrůstání ve funkční rodině	
	Odpovídající materiálně-sociální zabezpečení	
	Život chránící životní prostředí	
	Získání schopností a návyků pro přežití	

Zdroj: Vlastní zpracování podle Šubrt, J a kol. 2008, cit. Kováč, D. 2004. *Kultivace integrované osobnosti. Psychologie Dnes*, 2004 (2), s. 12.14.

Tento model je do určité míry připomínkou Maslowovy pyramidami lidských potřeb, které vnímají kvalitu života jako soubor potřeb motivující a upravující lidské chování. Model potřeb A. Maslowova je mnohdy prezentován ve zjednodušené podobě pěti hierarchických úrovní, ve kterých jsou všechny růstové potřeby považovány (v původním Maslowově pojetí) za potřeby realizace. (Novotná 2010: 16) Koncept je možné uchopit způsobem, kdy si individua krátkodobě či dlouhodobě přizpůsobí,

jinými slovy si přemění hierarchii potřeb dle vlastního vnímání a vlastní reality života. Zároveň ale platí, že dokud nedojde k naplnění potřeb na nižších úrovních, nedostanou se vývojově vyšší potřeby na pořad zájmu. Příkladem je jedinec, který má hlad, se stěží bude zajímat o další potřeby, dokud svoji potřebu neukojí.

Obrázek č. 2: Maslowova pyramida potřeb

Zdroj: Vlastní zpracování autorem

Na základě výše popsaných nejfrekventovanějších dotazníkových šetření, můžeme shrnout pro vlastní šetření několik důležitých poznatků. Můžeme stanovit dvě nejčastější oblasti výzkumu kvality života. Jednoznačně upřednostňovanou oblastí je psychologické hodnocení jedince a jeho vlastní pohled na osobní, vlastní prožívání svého života. Další častou zkoumanou oblastí je analýza prostoru z hlediska objektivního, hodnotící především podmínky, v jakých jedinci svůj vlastní život prožívají.

Současně zde vystává podstatná otázka, jak vnímají jednotliví respondenti samotné slovo „kvalita“. *„Zatímco vědecká či odborná literatura obvykle chápe tento pojem jako určitou vlastnost, která může být spojována jak s pozitivními, tak*

negativními hodnoceními, neodborná veřejnost zpravidla chápe kvalitu jako něco, co je výhradně pozitivní.“ (Heřmanová 2012: 417) Na tento poznatek bude pamatováno v rámci vlastního šetření.

Dalším zjištěním potvrzení snahy vědeckých pracovníků o vymezení jasných rámců termínu kvality života. Bohužel, napříč této snaze je evidentní stálá roztříštěnost a mnohovýznamovost tohoto pojmu, který neustále plyne mezi významem životní úrovně, kterou je možné objektivně měřit a je užívána jak v politice, tak ekonomii či geografii, a významem spokojenosti, což je vlastní hodnocení reality a je uplatňován především v sociologii, psychologii či medicíně.

1.2.2. Nástroje vyhodnocování dat kvality života

Nedílnou součástí teoretického vymezení problematiky sociálních proměn v městských částech, je i vztah kvality života k ekonomickému vnímání spokojenosti subjektů. Vzhledem k tomu, že Hradec Králové je často popisován, jako jedno z nejvstřícnějších měst k naplňování sociálních potřeb jedinců, je tato část další výzvou, při sestavování vlastního modelu zkoumání, na cestě k naplnění cíle přínosné práce na poli sociologického výzkumu.

Nástroje pro vyhodnocování dat KŽ jsou spjaty s ekonomickým oborem a zasahuje zvláště do makroekonomie formou výzkumu souhrnné životné spokojenosti či subjektivního „happines“. Původní propojení kvality života a ekonomie sahá do 70. let a to v době, kdy byla nadnesena zásadní otázka o interakci mezi *„objektivním ekonomickým blahobytem měřeným vytvořeným HDP na hlavu a subjektivně vnímaným štěstím, a to jak na úrovni jednotlivým zemí, tak na úrovni jednotlivců (na níž byl ukazatel HDP nahrazen ukazateli příjmu a materiálního zabezpečení).*“ (Heřmanová 2012: 417)

Současně se na světlo dostala i velmi zajímavá otázka jestli *více znamená lépe*, která bude zkoumána v dotazníkovém šetření také, neboť je značně interesantní zkoumat převážně rozumového konzumenta v podobě dnešního člověka, jehož předním cílem je získání co největšího užitku. Jinými slovy se jedná o zjištění, jestli lidská snaha o získání co největšího materiálního zabezpečení, má kořeny ve vnitřním nesouladu s jejich vlastními potřebami, kdy tento rozdíl má dopad na pocit určité prázdnoty, která je současně „lčena“ přemírou soutěživosti. Dochází tedy k tomu, že

při zvyšování příjmu a osobního hmotného zajištění, nacházejí jedinci stále nové produkty a nová uspokojení, která jim mají zajistit nalezený pocit radosti, štěstí či uspokojení a současně dochází k tomu, že se tento pocit v některých případech neobjeví. Základem předpokladů výše popsaného o vlastní provázanosti ekonomických znaků a osobního vnímání KŽ je neoklasický příklad ekonomie. I přes mezery tohoto přístupu, byla na světlo přinesena některá opravdu zajímavá data. V rámci mezinárodního šetření bylo zjištěno, že jedinci v rozvojových zemích někdy nebývají o tolik méně šťastní, než jedinci ze zemí vyspělých. Pak tedy dochází k hodnocení, že osobní hodnota KŽ, který bývá ve výzkumech označován pocitem „happines“ je značně rozdílný z pohledu zvyšování HDP v současnosti, v případech zemí chudých a zemí bohatých.

„Pro skupinu bohatých zemí sdružených v OECD platí, že růst HDP již není spojen s růstem subjektivně pociťovaného štěstí. Přestože v některých zemích se po druhé světové válce úroveň důchodů a životní standardy zvýšily o desítky procent, na škále subjektivně hodnocené štěstí se nic nezměnilo, ba existují dokonce země a časové úseky, kdy vývoj na ose „štěstí-bohatství“ jde úplně protikladným směrem.“ (Heřmanová 2012: 418) Což tedy znamená, že výzkumy dokázaly určitý paradox, kdy jedinci z poměrně významného počtu bohatých států mají stejný pocit „happines“ jaký měli jejich předci před desítkami let.

Podobně formovaný obsah výzkumu zaměřený spíše na sociálních a ekonomických interakcích, je možné sledovat v literatuře věnované zkoumání „*tzv. mezní hodnoty peněz, mezního užítku bohatství či mezního užítku (z) příjmu.*“ (Heřmanová 2012: 418) Problematika se zabývá vyhodnocováním toho, že materiálně zabezpečení jedinci a to i ve značné míře bývají spokojenější oproti jedincům s nižším zabezpečením a zároveň ale dokázali i to, že vzájemná provázanost na jedné straně majetkem, penězi na druhé straně pocitem „happines“ nejenže není úplně silná, ale také přímo úměrná. Jinými slovy materiálně nedokáže vnést pocity radosti a štěstí do života.

Závěrečná vyhodnocení byla opět v souladu s Maslowovou pyramidou lidských potřeb a pomocí jakéhosi mezního užítku bohatství či příjmu v podobě *tzv. vanity point (vanity = marnivost, marnotratnost, ješitnost, domýšlivost).* Po dosažení tohoto, pro každou sociální vrstvu, sociální skupinu i jedince odlišeného bodu

bohatství, resp. míry spotřeby, kterou si chtějí a zároveň mohou dovolit, klesá pro ně následně význam a hodnota peněz. Lidé, kteří překonali svůj vanity point a de facto uspokojili všechny své potřeby obvyklé a odpovídající jejich sociálnímu postavení, se začínají realizovat v takových oblastech, jako je např. sponzorství, charita, mecenášství apod. (Heřmanová 2012: 419)

Objektivní vyhodnocování KŽ je v současnosti prováděno především skrze příslušné indikátory. S jejich pomocí můžeme určit situaci a tendenci vývojové linie, poskytovat komplexní data o ekonomických, sociálních, informací věnujícímu se životnímu prostředí, vývoji obyvatelstva a jiným podstatným událostem. V rámci věcného měření KŽ s použitím indikátorů se zabýváme především pravděpodobnými zdroji KŽ. Těžko můžeme rozporovat, že jedinec prožívá kvalitní život, když dosáhne slušného vzdělání, dosáhne důstojného věku v dobrém zdravotním stavu, jeho životní standard je zajištěn dostatečným množstvím materiálních jistot, žije ve společenství lidí, kde navzájem panuje láskyplná a úctyhodná atmosféra a současně má možnost se zapojit do rozhodovacího procesu veřejného života.

Cestou k vyhodnocování měření úrovně kvality života kvalitativní úrovně je index lidského zdroje neboli Human Development Index (HDI) a je současně indikátorem stupně modernizace jednotlivých zemí. Jedná se o nejfrekventovanější indikátor, který je vypočítáván ze široké škály kategorií. K primárním podkladům náleží tři kategorie: (Šubrt a kol. 2012: 138)

1. Lidské zdraví

- *„Je v současnosti vyjádřeno jako průměrná očekávaná délka života při narození, protože tento demografický ukazatel v sobě nejlépe zahrnuje všechny pozitivní i negativní vlivy, které lidské zdraví ovlivňují.“*

2. Úroveň vzdělanosti

- *„Je stanovován jako podíl gramotného obyvatelstva a jako kombinovaný podíl populace příslušné věkové skupiny navštěvující školy prvního, druhého a třetího stupně.“*

3. Hmotná životní úroveň

- „Je vyjádřeno jako hrubý domácí produkt (HDP) na osobu v USD, který je přepočítáván na partu kupní síly.“

Index lidského rozvoje se jednorůčně od roku 1990 uvádí ve statistické zprávě nazvané „Zpráva o lidském rozvoji“ (Human Development Report) a je vydávána pod dohledem UNDP (United Nations Development Programme).

Indikátory jako je „happines“ či uspokojení, jsou většinou získávány pomocí kvantitativních výzkumných metod. Nástroje používané, k měření KŽ lze rozdělit dle oblastí, které jsou předmětem zkoumání, jako je spokojenost celková či pouze s určitými částmi života a určitými oblastmi KŽ nebo komplexními indexy či znaky určité populace. Dále můžeme nástroje rozdělit podle toho, na jakou skladbu jedinců jsou využity. V rámci jiného dělení odlišujeme dotazníkové šetření, které je určeno všem subjektům daného obyvatelstva či je šetření zaměřeno na specifické znaky jako je výzkum nemocných či postižených a výzkum je zaměřen na dopad nemoci v běžném každodenním životě.

1.3. ZÁVĚR

V rámci zkoumané problematiky byl proveden průzkum na poli značně obtížně uchopitelného termínu kvality života z hlediska teoretického ukotvení. Dále byla vytvořena literární rešerše a současné odborné literatury, která se daným tématem zabývá a to jak na interdisciplinární, tak multidimenzionální úrovni, kdy kvalita života zasahuje do socioekonomických, psychologických, medicínských a mnohým dalších odvětví. Na základě tohoto výzkumu byl sestaven následný postup pro zkoumání a uchopení pojmu kvality života tak, aby korespondoval se zadáním práce a vytvořil prostor pro následnou praktickou část, která má dostatečný základ pro sestavení výzkumu. Jedná se o definici nejnámějších a nejfrekventovanějších modelů kvality života využívaném především v kvantitativním výzkumu a dále definicí indikátorů, které je možné využít pro výzkum kvalitativní.

Zajímavým zjištěním je, že v současnosti dochází k přesahu dvojdimenzionálního vnímání KŽ, kdy v budoucnu bude docházet k výzkumu na bázi až na úrovni čtyř dimenzionálního, který by obsahoval jak oblast specifických

podmínek a výsledků života, tak oblast externího i interního pohledu pro hodnocení jedince. Záměrem tedy je snaha o hodnocení zkoumaného subjektu jak z vnější, tak vnitřní úrovně za předpokladu vyhodnocení podmínek, získaných hodnot i přínosů.

2. POSTUP A METODOLOGIE

2.1. CÍL PRÁCE

Cílem této bakalářské práce je zjištění míry spokojenosti občanů s životem ve sledované lokalitě a působení sociálních proměn na kvalitu života místních obyvatel.

2.2. NÁSTIN VÝZKUMNÉHO PROBLÉMU

Předpokládal jsem, že názory na spokojenost žití ve sledované lokalitě, budou z větší části shodné a pozitivní. Avšak v každém věku se názory liší v návaznosti na aktuální potřeby jedince. Proto jsem vzorek respondentů rozšířil od mladé generace až po občany v důchodovém věku, abych zjistil, jak se nároky a potřeby v každém věku liší a mění, a jak se v jednotlivých věkových etapách života může měnit spokojenost s kvalitou života v místě bydliště. Zaměřil jsem se na zjištění míry spokojenosti s životem ve sledované lokalitě, subjektivní vnímání podmínek pro realizaci každodenních potřeb obyvatel, hodnocení kvality fyzického, funkčního, sociálního prostředí a na registraci dosavadních i potenciálně budoucích sociálních proměn obyvatelem ve sledované městské části Malšovice Hradce Králové. Tato bakalářská práce má tedy sloužit jako analýza těchto konkrétních znaků míry spokojenosti s životem, tak i jako komparace a poukázání na rozdíly.

2.3. VÝZKUMNÉ OTÁZKY

1. Jaká je míra spokojenosti se životem občanů v městské části Malšovice v Hradci Králové?
2. Jak občané vnímají podmínky pro realizaci svých každodenních potřeb ve svém okolí?
3. Jak občané hodnotí kvalitu fyzického a funkčního prostředí v místě svého bydliště?
4. Jakým způsobem ovlivňuje sociální prostředí kvalitu života obyvatel Malšovic?

5. Registrují lidé v Malšovicích nějaké změny ve svém okolí?

2.4. VÝZKUMNÁ METODA A TECHNIKY

Pro výzkum empirického šetření míry spokojenosti s kvalitou života byla zvolena kvalitativní výzkumná metoda zejména prostřednictvím techniky polostrukturovaných rozhovorů. Ptáme-li se na subjektivní postoje a názory jedince, je tato metoda vhodnou volbou, neboť jak uvádí Hendl (2008:50) výhodou kvalitativního výzkumu je, že „získává podrobný popis a vhled při zkoumání jednotlivce, skupiny, události, fenoménu“. Otázky ve scénáři rozhovoru se plně shodují a rozvíjí již zmíněné výzkumné otázky. Respondentům jsem se snažil poskytovat dostatek prostoru pro jejich odpovědi, abych mohl hlouběji pochopit jejich názor a zhodnotit míru spokojenosti s kvalitou života.

Kladení otázek respondentům a naslouchání jejich odpovědím patří mezi jednu z hlavních skupin metod sběru dat v empirickém výzkumu. Svoboda dotazovaného má podle Hendla (2012:166) následující výhody:

- Lze přezkoušet, zda dotazovaný otázkám rozuměl,
- dotazovaný může vyjevit své zcela subjektivní pohledy a názory;
- dotazovaný může samostatně navrhnout možné vztahy a souvislosti;
- je možné tematizovat konkrétní podmínky situace dotazovaného.

2.5. VZOREK RESPONDENTŮ A SBĚR DAT

Pro svou práci jsem si stanovil cílovou skupinu skládající se z 8 obyvatelů Malšovické čtvrti. Jelikož se můj vzorek skládal pouze z toliko respondentů, musela být moje věková škála co nejširší a genderově vyrovnaná. Jelikož nejsem místní občan Hradce Králové, bylo složité najít vstřícné a vhodné respondenty odpovídající mému výzkumu. Vzorek jsem tedy složil z kombinace dvou výběrů. Šlo o výběr nepravděpodobnostní metodou sněhové koule. Informátorem se stala moje kolegyně z ročníku. Na navrhované kontakty jsem zavolaal a zeptal se jich, zda jsou občany

Malšovic a zda by byli ochotni mi poskytnout rozhovor ohledně problematiky, které se zabývám ve své bakalářské práci. Poté jsem si s nimi dohodl schůzku. Na druhou polovinu respondentů jsem užil metodu prostého náhodného výběru, kdy jsem v ulicích, na lavičkách, stezkách či restauracích Malšovické čtvrti náhodně oslovoval kolemjdoucí obyvatele s žádostí o poskytnutí rozhovoru. Ve většině případů byla má žádost striktně zamítnuta.

Před každým rozhovorem došlo nejprve k seznámení s respondentem a vysvětlení k čemu a jak mi rozhovor poslouží v bakalářské práci. Doba, po kterou každý z rozhovorů trval, byla individuální a ovlivněná upovídáností a sdílností jednotlivých respondentů. Avšak průměrná doba rozhovoru byla kolem 50 minut. Všechny rozhovory jsem nahrával na diktafon, takže jsem se mohl věnovat respondentovi. Všem respondentům jsem položil stejné otázky. Získané odpovědi, které byly nahrány na diktafon, jsem posléze přepsal, aby je bylo možné dále zpracovat a vyhodnotit.

2.6. POPIS LOKALITY VÝZKUMU

Jelikož nejsem zdejší občan městské části Malšovice ani Hradce Králové, považoval jsem za nutnost tuto čtvrť poznat osobně a celou si jí projít, abych následně mohl lépe porozumět argumentacím vybraných respondentů. Malšovice jsou přilehlou částí Hradce a z jedné strany jsou ohraničeny tokem řeky Orlice a na druhé straně od Malšovic se táhne mohutný lesní celek, který vede až za samotný Hradec směrem ke Kostelci nad Orlicí. Tuto lokalitu lze charakterizovat jako klidnější hradeckou čtvrť, převládají zde rodinné domy, zbytek zástavby je tvořen bytovými domy. V odlehlejší části se nacházejí rozsáhlé zahrádkářské osady. Vzhledem k sousedství s lesem jsou Malšovice vyhledávaným startovacím místem pro výlety obyvatel krajské metropole, začínají zde turistické a cyklistické trasy.

2.7. PŘEHLED JEDNOTLIVÝCH RESPONDENTŮ

V následující tabulce je uveden přehled jednotlivých respondentů s jejich základními identifikačními údaji.

Respondent	Pohlaví	Věk	Dosažené vzdělání	Profese	Typ bydlení	Počet členů v domácnosti
1	Žena	41	Vysokoškolské	OSVČ	Byt	4
2	Žena	43	Střední odborné bez maturity	Dělník	Byt	1
3	Žena	21	Střední odborné s maturitou	Student	Rodinný dům	3
4	Žena	42	Střední odborné s maturitou	Administrativní pracovník	Byt	4
5	Muž	25	Vyšší odborné	Administrativní pracovník	Rodinný dům	3
6	Muž	35	Vyučení	Dělník	Byt	3
7	Muž	54	Střední odborné s maturitou	Specialista (geodet)	Rodinný dům	3
8	Muž	23	Střední odborné s maturitou	Vychovatel	Rodinný dům	4

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkem se výzkumu zúčastnilo osm respondentů, z nichž polovina byla ženy a druhá polovina muži ve věku od 21 do 54 let. Průměrný věk respondentů činil 35,5 let.

Nejvyšší dosažené vzdělání bylo u poloviny respondentů střední odborné vzdělání s maturitou. Vyššího a vysokoškolské vzdělání dosáhli 2 z dotazovaných respondentů. Dále se průzkumu účastnil jeden respondent se středním odborným vzděláním bez maturity a jeden vyučený respondent.

Z pohedu vykonávané profese se výzkumu zúčastnili dva administrativní pracovníci, dva dělníci a jeden specialista, vychovatel, podnikatel a student.

Polovina z dotazovaných respondentů žije v rodinném domě a druhá polovina v bytě v panelovém domě.

Počet členů v domácnosti u respondentů, kteří se výzkumu zúčastnili, se pohyboval v rozmezí jeden až čtyři. Průměrný počet členů v domácnosti byl tři členové.

Bližší charakteristika jednotlivých respondentů, kteří se průzkumu zúčastnili, je uvedena níže.

Respondent 1

Respondent 1 je žena ve věku 41 let a jmenuje se Nataša. Jedná se původem o cizinku, do České republiky se přistěhovala, a v Hradci Králové žije již 13 let. V současné době žije se svou rodinou v panelákovém bytě. Vystudovala vysokou školu a nyní vychovává dvě děti a zároveň podniká. V místě bydliště se jí žije dobře a je zde spokojená.

Respondent 2

Respondent 2 je žena ve věku 43 let a jmenuje se Iva. V Hradci Králové žije od svého narození, tedy již celých 43 let a žije se jí zde dobře, neboť dle jejího názoru místo jejího bydliště leží v klidné a zelené oblasti Hradce Králové, odkud je zároveň blízko do obchodů a do centra města. V současné době žije sama v panelovém bytě, neboť má již dvě dospělé děti. S jejím nejvyšším dosaženým vzděláním středním odborným bez maturity aktuálně vykonává práci dělnice.

Respondent 3

Respondent 3 je žena ve věku 21 let a jmenuje se Adéla. I ona žije v Hradci Králové od svého narození, tedy 21 let. Myslí si, že Hradec Králové je krásné město, ve kterém žijí příjemní lidé, a proto je zde spokojená. Společně se svou sestrou a otcem žije v rodinném domě v lokalitě Malšovic, která je dle jejího názoru klidná a tichá oblast se spousty okolní přírody. Je zde spokojená a pociťuje tu příjemné rodinné zázemí. Její prozatím nejvyšší dosažené vzdělání je střední odborné s maturitou a v současné době ve studiu dále pokračuje.

Respondent 4

Respondent 4 je žena ve věku 42 let a jmenuje se Eva. V Hradci Králové žije 31 let. Podle ní je město Hradec Králové velmi dobré místo pro život s rodinou. Velké město se sto tisíci obyvatel, řekou a krásnými parky. Na okrajové městské části Malšovice oceňuje především zeleň a navazující městské lesy, a to, že je odsud blízko jak do přírody, tak do centra města. Podle Evy se jedná o klidnou a hezkou čtvrť, která je lemována cyklostezkami, tudíž zde jako cyklistka nachází ideální vyžití jak pro sebe, tak pro celou svoji rodinu. Eva žije v bytě se svým manželem a dvěma dětmi. Dosáhla úplného středního vzdělání s maturitou a v současné době pracuje jako administrativní pracovnice.

Respondent 5

Respondent 5 je muž ve věku 25 let a jmenuje se Petr. V Hradci Králové žije prozatím krátce, 3 roky, ale zatím je zde celkem spokojen. V Malšovicích nejvíce oceňuje okolní přírodu, přilehlý les, vyžití pro děti v podobě prolézaček a pískovišť a cyklostezky pro dospělé. Stejně jako většina ostatních respondentů shledává snadnou dostupnost do centra a zároveň klidnou část pro život jako velice výhodnou. Dále pak vítá i dostupnost základních škol a mateřských školek. Petr zde žije v rodinném domě spolu se svými rodiči. Dosáhl vyššího odborného vzdělání a v současné době pracuje jako administrativní pracovník.

Respondent 6

Respondent 6 je muž ve věku 35 let a jmenuje se Jiří. Do Malšovic, tedy i do Hradce Králové, se přistěhoval teprve nedávno. Žije zde jeden rok a zatím je mu zde dobře. Spolu se svou rodinou, Jiří má jedno dítě, žije v panelákovém bytě. Shledává tuto lokalitu jako ideální místo pro rodinný život, neboť je zde celkem klid a pěkná příroda, na okraji města je stále zachována zeleň a poblíž se nachází les, zároveň je odsud blízko do centra. Po vyučení pracuje jako dělník v potravinářské výrobě.

Respondent 7

Respondent 7 je muž ve věku 54 let a jmenuje se Vladimír. V Hradci Králové, konkrétně v Malšovicích, žije již od roku 1966, tedy od jeho mládí. V tomto roce se sem přestěhoval z městečka v podhůří Orlických hor Jablonného nad Orlicí. S místem svého současného bydliště je velice spokojen. Dle jeho názoru je Hradec

Králové velké a vkusné místo, kde se nachází mnoho zeleně, pěkná architektura a řeka ve městě dělá pestrou směs. Malšovice charakterizuje jako vilovou čtvrť domků, která sousedí s největším sídlištěm v České republice, které bylo postaveno svépomocným stylem jejich majitelů bytů. Každý tedy i v panelových domech alespoň nějak musel přiložit ruce k výstavbě svého bydlení. Vladimír žije po rozvodu se svými dvěma dospělými dětmi v řadovém domku. Dosáhl úplného středního odborného vzdělání s maturitou a v současné době pracuje jako geodet ve státním podniku.

Respondent 8

Respondent 8 je muž ve věku 23 let a jmenuje se Roman. V Hradci Králové se mu žije skvěle. Podle jeho názoru je Hradec Králové nejlepší město pro život. Žije zde již od svého narození, tedy 23 let. Malšovice jsou poklidnou částí a podle Romana i jednou z nejlepších čtvrtí, která je vhodná pro pohodový život pro celé rodiny. Roman žije společně s rodiči a svou mladší sestrou v rodinném domku. Vystudoval střední odbornou školu s maturitou a v současné době pracuje jako vychovatel.

3. VÝSLEDKY – ODPOVĚDI NA VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Třetí kapitola se zabývá výsledky uskutečněného výzkumu. Jednotlivé podkapitoly jsou pro přehlednost sestaveny podle jednotlivých výzkumných otázek tak, jak na ně respondenti postupně odpovídali.

3.1. MÍRA SPOKOJENOSTI SE ŽIVOTEM OBČANŮ

První výzkumná otázka se zabývala problematikou míry spokojenosti se životem občanů v městské části Malšovice v Hradci Králové. Konkrétně jsem postupně pokládal respondentům otázky, jak se jim zde žije a proč, jestli jsou spokojeni s jejich bydlením v rodinném domku či bytě, co jim na této části Hradce Králové vyhovuje či naopak nevyhovuje a proč, a zda-li je podle nich potřebné něco v této lokalitě změnit, případně co a proč.

Respondent 1 (41 let) uvedl, že je spokojen. V dané lokalitě se žije dle něj zatím dobře. Především oceňuje vhodné podmínky pro klidné žití. Jediné, co v dané lokalitě shledává jako problém, je stěhování romské populace na toto místo, neboť tak dochází k narušování doposud klidného prostředí.

Respondent 2 (43 let) uvedl, že je zde také zatím spokojen. Pro svoji spokojenost uvedl následující důvody: *„Je tu zeleň, je tu blízko do centra, blízko do obchodu, ale zároveň je tu svým způsobem klid. A v bytě v paneláku, ve kterém bydlím, jsem spokojena.“* Naopak respondentovi nevyhovuje přítomnost hlavní čtyřproudové silnice, která zde vede a způsobuje rušnost.

Respondent 3 (21 let) se v Malšovicích cítí hodně dobře. Dle něj se jedná o tichou, klidnou lokalitu bez městského ruchu a s blízkostí přírody. V rodinném domě, ve kterém žije je velice spokojená, neboť má velkou zahradu. Na otázku, co Vám v této části Hradce vyhovuje a naopak nevyhovuje, odpověděl: *„Tak vyhovuje mi ta příroda, ten klid a na druhou stranu mi zde chybí takovéto vyžití, nějaká čajovna, noční život, což je problém i celého Hradce králové. Dle mého názoru ten noční život tady není v celém městě.“* Dle jeho názoru zde není potřebné něco měnit, protože každý chce něco jiného. Domnívá se, že je zde pro každého něco. Uvítal by pouze možnost otevření nočního klubu, který zde prozatím chybí.

I respondentovi 4 (42 let) se zde žije dobře, a to především proto, že je zde hodně zeleně a nejedná se o centrum města. Na otázku ohledně spokojenosti s vlastním bydlením odpověděl: *„Byt máme hezky vybavený a jsem v něm spokojená. Do jiného bytu bych se stěhovat ani nechtěla. A postavit dům si nemůžeme dovolit.“* Respondent si zde pochvaluje možnost vyžití pro děti, rodiny s dětmi a také dobré spojení do centra prostřednictvím městské hromadné dopravy. Naopak mu nevyhovuje nárůst dopravy, především nákladní dopravy, která za poslední roky hodně stoupla. Stejně jako respondent 1 uvádí, že mu vadí přítomnost Romů: *„Od loňského roku, kdy jistý podnikatel koupil bývalou ubytovnu Filharmonie a ubytoval tam jako byznys Romy, kteří dělají problémy, okupují dětské hřiště na sídlišti, tudíž tam nemá nikdo jiný možný přístup.“* Jako potřebnou změnu pro tuto lokalitu shledává odklonění těžké nákladní dopravy mimo město.

Respondent 5 (25 let) uvádí: *„Žiji v domě, kde jsem spokojen, prozatím. Líbí se mi zde proto, že je to blízko do centra a zároveň nejsem rušen městskou dopravou. Myslím, že je to ideální bydlení v tak velkém městě. I dostupnost obchodů je tu velká.“* Respondentovi zde vyhovuje především klid a dostupnost městské hromadné dopravy do centra města. Prozatím nenalezl nic, co by mu zde příliš nevyhovovalo, a tudíž zde dle něj není potřeba nic měnit, naopak by byl rád, kdyby se tato klidná část města zachovala i nadále.

Respondent 6 (35 let) se zde cítí celkem dobře, a to z důvodu hezkého a příjemného prostředí. Je zde tedy zatím spokojen, jen bydlení by si chtěl časem pořídit větší. I tento respondent uvádí, že mu zde nevyhovuje přítomnost romské menšiny. *„Na můj vkus je tu až moc nepřizpůsobivých občanů, Romů, kteří se sem nastěhovali poměrně ve stejnou dobu jako my. Nejsem rasista, ale jejich přítomnost mi vadí, jelikož z nich nemám dobrý pocit, když tu všude po hřištích zevlují a okounějí, člověk neví, co od nich má čekat.“* Podle tohoto respondenta je vždy co zlepšovat, i když je zde v rámci možností spokojen a shledává tuto část Hradce Králové jako pěknou. Podle něj by se mělo zamezit v obydlování této oblasti Romskými obyvateli a odsunout je někam jinam, například na kraj města. Sám si však uvědomuje, že toto řešení není reálně proveditelné, neboť nikdo nemůže nikomu přikazovat, kde bydlet a kde ne, a tak mu nezbývá nic jiného, než se s tím smířit a doufat, že vše bude v pořádku.

Respondent 7 (54 let) na otázku, jak se mu zde žije odpověděl následovně: *„V Malšovicích je klidná část okraje města se sto tisíci lidmi. Moji rodiče zde postavili pro celou rodinu řadový domek se zahradou. Je zde konec městského spěchu, kousek za naším bydlením jsou rozsáhlé hradecké lesy se spoustou cest na aktivní odpočinek. Jsem zde nadmíru spokojený a rozhodně bych se nestěhoval.“* Tomuto respondentovi vyhovuje především přímé dopravní spojení do centra a na nádraží. *„Máme zde blízko konečnou točnu městské linky č. 9, která jezdí poměrně často a pravidelně.“* Naopak mu nevyhovuje dopravní spojení do jiných čtvrtí, která už nejsou tak ideální. Respondent 7 by navrhoval změny v oblasti parkování. *„Horší jsou všude přítomná auta, která začínají parkovat na všech komunikacích i v našem okolí domu. Bylo by dobré se začít parkováním již velmi zajímat. Tak nějak ukrýt auta před zelení a přírodou.“*

Respondent 8 (23 let) je zde spokojen. Bydlí v rodinném domku s rodiči a s mladší sestrou. Stejně jako většina předchozích respondentů si pochvaluje především hojnou zeleň. Navíc je spokojen s tím, že tato městská část není tak velká, aby se nedalo jít všude pěšky. I tento respondent uvádí, že mu vyhovuje dopravní spojení prostřednictvím městské hromadné dopravy. Podle něj je frekvence zastávek na městskou část, jakou jsou právě Malšovice, více než dostačující. Jako změnu, kterou by bylo potřeba v této oblasti provést, navrhuje zlepšení úrovně výstavby chodníků. *„Jsou podle mě v rozpadajícím stavu a kolikrát musím jít na okraji silnice, protože to je někdy vážně o kotník.“*

Všichni z dotazovaných respondentů jsou v městské části Malšovice spokojeni a v současné době se jim zde žije převážně dobře. Nejvíce zde oceňují hojnou zeleň a klidné prostředí. Zároveň jim vyhovuje dostatečné množství obchodů a dobré spojení městskou hromadnou dopravou do centra Hradce Králové. Městskou hromadnou dopravu zmínila ve svých odpovědích polovina z dotazovaných.

Naopak dva z dotazovaných respondentů zmínili, že jim nevyhovuje ruch způsobený nákladní dopravou, která přes tuto oblast vede. Nejčastěji jmenovanou nevýhodou této lokality, kterou uvedli tři z dotazovaných respondentů, je přítomnost romské menšiny, která zde narušuje klid a pořádek.

V odpovědích ohledně možných změn, které by v této oblasti byly potřeba zavést, se objevovala témata jako odklon nákladní dopravy, problematika parkování a výstavby chodníků či výstavba podniků pro noční vyžití.

3.2. VNÍMÁNÍ PODMÍNEK PRO REALIZACI KAŽDODENNÍCH POTŘEB VE SVÉM OKOLÍ

Druhá výzkumná otázka se zabývala tím, jak občané vnímají podmínky pro realizaci jejich každodenních potřeb. Proto jsem jim nejprve položil otázku, jak probíhá jejich běžný den, a následně doplňující otázku, zda-li je napadá nějaká změna, která by jejich každodenní činnosti zlepšila nebo usnadnila.

Respondent 1 (41 let) popsal svůj běžný den takto: „*Ráno jdu do práce, vlastním zde malý obchůdek s vínou, též v Malšovicích, kousek od mého bytu, tudíž do práce chodím pěšky, kde jsem až do odpoledních hodin. Po práci v místním maloobchodě, pokud je potřeba, dojdou pro nákup a poté domů, kde se věnuji rodině.*“ Tohoto respondenta nenapadá žádná změna, která by mu každodenní činnosti mohla usnadnit. Prozatím se mu zde žije i pracuje dobře.

Respondent 2 (43 let) uvedl, že každý jeho den je prakticky stejný. „*Ráno vstanu, vyvenčím psa, jdu do práce, přijdu z práce, vyvenčím psa, pak zajdu na nějaký nákup, pak relaxace, vyvenčím psa a jdu spát.*“ I druhý respondent uvedl, že neví o žádné změně pro zlepšení jeho každodenních činností. Vše je dle něj v pořádku.

Respondent 3 (21 let) rozlišuje dny podle toho, jestli jde do práce nebo do školy. Pokud nejde, vstává v kolik se mu chce a buď se učí nebo se věnuje sportu či rodině. V případě školních nebo pracovních povinností vypadá jeho běžný den následovně: „*Domů jdu až navečer, udělám popřípadě cestou nějaký nákup a večer už doma relaxuji.*“ Třetí respondent se domnívá, že by mu prospěla lepší manipulace s městskou hromadnou dopravou. „*Myslím si, že tam jezdí hodně málo na tolik, kolik tam je lidí, takže v tomhle směru rozhodně zlepšit infrastrukturu.*“

Respondent 4 (42 let) popsal svůj běžný den takto: „*Ráno vstanu, vypravím děti do školky, školy, jedu do práce, vyzvednu děti ze školky, školy a jedu domů, kde mě čekají běžné denní povinnosti matky od dětí.*“ Čtvrtý respondent opět nenalezl

žádný podnět k tomu, co by mu mohlo zlepšit každodenní činnosti. Konkrétně se vyjádřil následovně: „*Jelikož mám spousty starostí s dětmi, tak můj každý běžný den je dost stereotypní. Odvézt děti, pak do práce, z práce zas pro děti a domů. Nevím, co by mělo zlepšit tyto moje denní činnosti.*“

Respondent 5 (25 let) uvedl, že jeho běžný den vypadá takto: „*Ráno vstanu a jdu do práce, když přijdu odpoledne z práce, věnuji se svým zájmům (četba, sport, přátelé), příp. eventuelním domácím pracím.*“ Ani tento respondent nevidí žádnou potenciaální změnu, která by mu usnadnila jeho běžné činnosti. Narozdíl od respondenta 3 shledává spoje městské hromadné dopravy dostatečné a stejně tak i vyžití pro sport.

Respondent 6 (35 let) popsal svůj běžný den následovně: „*Ráno vstanu a jdu do práce, poté jedu pro dítě do školky, buď já, nebo manželka. Po příchodu domů poklidím, co je třeba, popřípadě dojedu na nějaký nákup. Když mám volnější den, tak si jdu zasportovat. Večer se podívám na televizi a jdu spát.*“ I zde odpověděl respondent na otázku, zda-li ho napadá nějaká změna v jeho okolí, která by usnadnila jeho každodenní činnosti negativně. „*Asi ne, jsem vcelku spokojen.*“

Respondent 7 (54 let) odpověděl, že jeho běžný den probíhá následovně: „*Každý pracovní den ráno odjíždím na kole skrz celé Malšovice přes řeku Orlici do práce do další čtvrti Slezské předměstí. Odpoledne se stejnou trasou vracím. Ix k večeru sportuji ve školní tělocvičně, konkrétně si chodím zahrát volejbal. Jinak se podívám na vlastní zahrádku u domu po menší práci a večer už relaxuji u televize.*“ Další respondent odpověděl na otázku ohledně možných změn následovně: „*Myslím, že nic konkrétně asi ani ne. Obchod s potravinami tu poblíž je, pokud chci do většího, nedaleko je velké nákupní středisko. Mezi mé nejčastější každodenní činnosti patří zjevně doprava do práce a zpátky a to jezdím na kole, tudíž ani zde bych nevyžadoval nějakou změnu. Ovšem v zimních měsících jezdím městskou hromadnou dopravou a uvítal bych častější spoje.*“

Respondent 8 (23 let) popsal svůj běžný den takto: „*Ráno jdu pěšky do práce cca 10-15 minut. Odpoledne se vracím stejným způsobem cca v 17 hodin. Večer trávím buď doma a relaxuji u televize nebo na internetu. Nebo jdu ven do centra města s přáteli.*“ Poslední respondent by uvítal následující změnu: „*Chtělo by to, aby na*

cestě mezi poštou č. 9 a zastávkou autobusu Malšovice u Střelnice, byla kvalitní otevřená pekárna.

Většina z dotazovaných respondentů tráví svůj běžný den podobně. Ráno vstanou a vypraví se do práce, případně do školy. Mnozí z nich chodí do práce pěšky či využívají kolo jako dopravní prostředek. Po cestě z práce nakoupí a odpoledne nebo navečer se věnují rodině, domácím pracím a především relaxaci. Často zmiňovanou formou relaxace byla televize a sport, dále se objevila i práce na zahrádce či vyražení do centra s přáteli.

Nadpoloviční většina, konkrétně pět z osmi dotazovaných respondentů, nemají žádný podnět ke změně, která by jim mohla usnadnit jejich běžný den. Dva respondenti zmínili zvýšení frekvence městské hromadné dopravy. Jeden z dotazovaných respondentů by si přál otevření nové kvalitní pekárny.

3.3. KVALITA FYZICKÉHO A FUNKČNÍHO PROSTŘEDÍ

Třetí výzkumná otázka se zabývala kvalitou fyzického a funkčního prostředí. Pro přehlednost jsem otázky strukturoval podle jednotlivých tématických oblastí, a to obchody, volnočasové aktivity a doprava.

3.3.1. Obchody

V souvislosti se zkoumáním kvality prostředí jsem nejprve kladl otázky týkající obchodů, a to zda-li je pro ně počet obchodů v okolí dostačující, případně z jakého důvodu je tento počet (ne)dostačující.

Respondent 1 (41 let) považuje počet obchodů vesměs dostačující. Dle něj se zde nachází vše, co potřebuje. Jediné, co mu zde chybí, je lékárna.

Respondent 2 (43 let) odpověděl následovně: „*Určitě. Vzhledem k tomu, že zde kousek pár metrů je velké obchodní středisko Futurum, kde člověk nakoupí vše, co potřebuje.*“

Respondent 3 (21 let) považuje počet obchodů v okolí dostačující. Dodává, že v Malšovicích je pár malých obchůdků, a dokonce i nějaký Vietnamec, a navíc je blízko i nákupní středisko Futurum.

Respondent 4 (42 let) míní, že počet obchodů v okolí je určitě dostačující s následně dodává: „*Malé obchůdky s potravinami tu jsou, tudíž si člověk může po práci v klidu dojít na nákup, ale i o víkendu. A hned kousek odsud je nákupní středisko Futurum, kde je otevřeno nepřetržitě. A tam si člověk může jet nakoupit všechno, co potřebuje.*“

Respondent 5 (25 let) považuje taktéž počet obchodů ve svém okolí za dostačující. Jeho oddůvodnění je následující: „*Tak máme tu malé maloobchodníky, kam si lidé ze sídliště mohou dojít vždy na nákup těch základních věcí a potravin. A kdo chce na větší nákup i těch složitějších věcí, tak si může zde hned vedle dojet do nákupního střediska Futurum, kde se nachází úplně vše i pro ty náročnější zákazníky.*“

Respondent 6 (35 let) shledává počet obchodů v okolí jako dostačující. Stejně jako předchozí respondenti vysvětluje: „*Malý obchod s potravinami zde je a to na malý běžný každodenní nákup stačí. Když potřebuju něco víc, tak si zajedu do Futura, které je odsud pár minut.*“

Respondent 7 (54 let) uvádí, že počet obchodů v okolí je dostačující. Zároveň by ani nechtěl, aby v klidné části města byla větší koncentrace obchodů. Vyhovuje mu, že nákup základních potravin je zde dostupný dokonce i v neděli.

Respondent 8 (23 let) si myslí, že počet obchodů v okolí je celkem dostačující a dodává: „*Nechtěl bych, aby v této klidné části byl velký ruch a mnoho obchodů, od toho jsou jiná místa. Ale pro běžný nákup, to stačí.*“

3.3.2. Volnočasové aktivity

V souvislosti se zkoumáním kvality prostředí jsem následně pokládal respondentům otázky týkající se jejich volnočasových aktivit, a to jestli zdejší prostředí nabízí dostatečné volnočasové vyžití a případně z jakého důvodu je dostačující či nedostačující.

Respondent 1 (41 let) uvedl, že zdejší prostředí nabízí dostatečné volnočasové vyžití. Jelikož je v práci přes den a večer doma s rodinou, tak ani není náročný na vyžití v jeho volném čase. Dle něj jsou zde místa na procházku se psem, především dostatek zeleně, kam mohou pravidelně se psem chodit na procházky a to mu stačí.

Respondent 2 (43 let) odpověď na otázku dostatečného volnočasové vyžití následovně: „*Určitě. Tak tady kousek vlastně je koupaliště s bowlingem, je zde kousek obchodní dům Futurum, kde je kino, od všeho něco.*“

Respondent 3 (21 let) je s možnostmi volnočasového vyžití rozhodně spokojen. A dále to rozvádí: „*Dá se skvěle trávit sportovní čas na kole, na bruslích nebo si jít zaběhat do přírody. Je tam i několik dětských hřišť, i když jsou už poněkud zastaralé, ale děti si tam vyhrají.*“

Respondent 4 (42 let) je s možnostmi volnočasového vyžití taktéž spokojen. Svoji odpověď dále zdůvodňuje: „*Jelikož jsem matka od rodiny, tak svůj volný čas takřka nemám. Ale Malšovice je oblast, kde jsou stezky, kam se člověk může projít, je tu i zeleň, kam může jít venčit své pejsky, je tu nedaleko i les, kam může jít člověk do přírody a odpočnout si od městského humbuku. Pro děti jsou tu dětská hřiště, různé prolézačky, takže i ty si přijdou na své.*“

Respondent 5 (25 let) shledává možnosti volnočasového vyžití jako dostatečné. Uvádí proto následující oddůvodnění: „*Tak jsou tu cyklostezky, kam si může člověk jít na procházku, jít si zaběhat nebo si zajezdit na kole či na bruslích. Je tu koupaliště Flošna, kam si v létě můžete jít zaplavat, relaxovat, zahrát volejbal či jiné sporty. Je tu i nedaleko les, takže může člověk jít i do přírody. Možnosti, jak využít volný čas tu určitě je.*“

Respondent 6 (35 let) je spokojen se zdejšími možnostmi volnočasového vyžití, a to především pro pěkné cesty, po kterých se dá projít nebo vyjet na kole a blízký les, kam může člověk za přírodou. Dále zmiňuje stejně jako předchozí respondent koupaliště Flošna, kam člověk v letních měsících může zavítat. Dle jeho názoru si zde každý určitě něco pro sebe najde.

Respondent 7 (54 let) shledává možnosti volnočasového vyžití jako dostatečné. O možnostech blíže hovoří: „*Je zde blízký les v okolí, tenisové kurty. Velká plocha přírodní rezervace na Plachtě s cestami je prima.*“

Respondent 8 (23 let) si myslí, že možnosti volnočasového vyžití jsou dostatečné. Svoje tvrzení dále zdůvodňuje: „*Pro sportovce se tu najdou různé cyklostezky, kde si mohou zaběhat nebo zajet na kole. Na kraji Malšovic je koupaliště*

Flošna a na opačném kraji zas nákupní středisko. Nedaleko se nachází les, kam si člověk může vyjít na procházku se psem apod. Já volný čas trávím většinou v centru Hradce.“

3.3.3. Dopravní prostředky

V souvislosti se zkoumáním kvality prostředí jsem kladl také otázky týkající se dopravních prostředků, a to jaký dopravní prostředek nejčastěji využívají pro cestování po Hradci Králové a zda-li jim tento způsob přepravy vyhovuje a proč. Prostřednictvím další otázky jsem se pokoušel zjistit, zda-li podle jejich názoru je možné zlepšit dopravní podmínky pro cestování z Malšovic do jiných částí města, popřípadě jak.

Respondent 1 (41 let) používá pro cestování po Hradci Králové převážně MHD. V letních měsících využívá i kolo. Dle něj je to nejjednodušší způsob přepravy, takže mu vyhovuje. Ohledně možného zlepšení uvádí: *„Asi bych více propojila dopravní síť MHD s ostatními částmi města.“*

Respondent 2 (43 let) využívá pro cestování po Hradci Králové nejvíce auto, a pak i kolo. Tento způsob cestování mu vyhovuje z následujících důvodů: *„Autem to je rychlejší, jsem rychle tam, kde chci být a autobus, ten je zase levnější. A na kole já si myslím, že je Hradec Králové velice cyklistický město, včetně cyklistických stezek ve městě, tak i v okolí Hradce.“* Dopravní podmínky pro cestování by se dle jeho názoru mohly vylepšit: *„V současné době bych tak možná trochu zdokonalila MHD, protože jí tady asi před půl rokem změnili, ale zatím to nedokážu posoudit, protože s ní zas tak často nejezdím.“*

Respondent 3 (21 let) používá pro cestování po Hradci Králové nejvíce MHD a také kolo, pakliže je dobré počasí. Na otázku, zda-li mu tento způsob vyhovuje odpověděl: *„Určitě. Je to rychlý přesun a v rámci možností pohodlný, když nejede moc lidí.“* Myslí si, že dopravní podmínky by se zcela určitě měly zlepšit. Ke konkrétním změnám dodává: *„Třeba spoj z Malšovic do Kuklen ten autobus jezdí strašně málo na moje požadavky. Takže by se měla rozhodně zlepšit infrastruktura v tomhle směru. To spojení mezi různými sídlišti je hodně slabý.“*

Respondent 4 (42 let) využívá jako dopravní prostředek auto a MHD. Tento kombinovaný způsob mu vyhovuje z následujících důvodů: „*Autem jsem všude hned, kam se potřebuji dopravit. A MHD, pokud není zrovna přeplněná, když se hraje například na stadionu fotbal, tak mi nevadí jezdit ani hromadnou.*“ I respondent 4 vidí možnosti zlepšení v rozšíření MHD z centra města do Malšovic. Konkrétně byl dle něj veliký omyl, když byla odkloněna linka č. 9, protože se nyní zbytečně prodlužuje trasa z Malšovic do centra.

Respondent 5 (25 let) používá pro přepravu po Hradci Králové MHD a kolo. Tento způsob mu vyhovuje a také to zdůvodňuje: „*Spoje MHD jsou časté, i v pozdějších večerních hodinách, kdy vyrážím do centra za zábavou. Nemám s tím problém a vyhovuje mi to.*“ Dle jeho názoru by se určitě dalo něco zlepšit, ale sám je spokojen, neboť není příliš náročný člověk. Dodává tedy ještě možné návrhy: „*Možná do jiné či sousední části čtvrti by to chtělo více propojit tu infrastrukturu MHD. Jen nesouhlasím se spojením č. 9, který se teď nově zavedl, jelikož se podle mě zbytečně protáhne cesta do centra.*“

Respondent 6 (35 let) využívá pouze MHD a vyhovuje mu to. Dodává: „*Je to nejjednodušší způsob dopravy po městě a člověk nemusí nic řešit. Ale uvítal bych levnější jízdenky.*“ Dle jeho mínění by se určitě dalo něco zlepšit, konkrétně pak hlavně posílení spojů a vzájemné propojení MHD, aby nemusel cestou do práce přestupovat.

Respondent 7 (54 let) se po Hradci Králové přepravuje především na kole, popřípadě autem. Tento způsob mu plně vyhovuje. Dále dodává: „*Nejraději a nejčastěji jezdím všude na kole. Nemám problém s parkováním a všude se poměrně rychle dostanu.*“ K možným změnám se vyjadřuje následovně: „*Určitě, zlepšovat jde vždycky něco. Nedávno prodloužil dopravní podnik linku č. 9 k zajíždění do další čtvrti. Myslím, že se v tomto případě linka zbytečně prodlužuje při přímé trase do centra. Bylo by vhodnější využít jinou linku, která by propojila městské čtvrtě a nezatěžovala tím přímé linky vedoucí do centra.*“

Respondent 8 (23 let) využívá pro svou přepravu většinou MHD a občas i kolo. Tento způsob dále rozvádí: „*Perfektní způsob dopravy je po HK právě městská hromadná doprava, zastávky jsou poměrně na každém druhém rohu.*“ Jako změnu by

uvítal postavení cyklostezky z Malšovic do Kuklen, která mu zde chybí. Detailněji se vyjadřuje následovně: „Už nyní je spoj do Kuklen naprosto nedostačující a takováto cyklostezka by byla při nejmenším skvělá. Otevřela by se další možnost aktivního odpočinku a zároveň by se propojili tyto čtvrti, aniž by to nějak ovlivnilo autobusovou dopravu.“

Všichni z dotazovaných respondentů jsou přesvědčeni, že městské části Malšovice je dostatečný počet obchodů, a jsou tak s kvalitou a dostupností nabízených služeb spokojeni. Přímo v Malšovicích jsou dostupné obchody se zbožím denní spotřeby, navíc pro větší nákupy mají obyvatelé možnost využít blízkého obchodního centra. Pouze jeden respondent uvedl, že mu přímo v Malšovicích chybí lékárna.

V oblasti volnočasového vyžití se všichni dotazovaní respondenti shodli, že v Malšovicích jsou pro něj dostatečné možnosti. Nejčasteji byly uváděny turistické trasy a cyklostezky v přírodě, které se v této oblasti nacházejí. Dále pak koupaliště či tenisové kurty. Za kulturním vyžitím odjíždějí obyvatelé Malšovic do centra Hradce Králové nebo do blízkého obchodního centra.

V oblasti dopravy jsou obyvatelé Malšovic spokojeni. Každý z respondentů využívá takový způsob přepravy po Hradci Králové, který mu osobně vyhovuje. Nejčasteji se vyskytovaly kombinace dvou dopravních prostředků, a to nejvíce MHD a kola. Dále pak auto a kolo při dobrém počasí či MHD. Respondenti se shodovali, že změny by nejvíce uvítali v oblasti propojenosti sítě linek MHD. Často byl zmiňován problém týkající se konkrétně linky č. 9, jejíž odklon způsobil prodloužení doby cesty z Malšovic do centra a naopak.

3.4. VLIV SOCIÁLNÍHO PROSTŘEDÍ NA KVALITU ŽIVOTA

Čtvrtá výzkumná otázka se zabývala vlivem sociálního prostředí na kvalitu života místních obyvatel. Zkoumal jsem konkrétně tři sociální oblasti, a to zájmová sdružení, kulturní vyžití a organizace a sousedské vztahy.

3.4.1. Zájmová sdružení

Nejprve jsem respondentům pokládal otázku, zda-li jsou členy nějakého zdejšího zájmového sdružení, spolku či organizace. V případě, že respondenti byli členy, pokládal jsem i doplňující otázku, abych zjistil konkrétní spolek, dobu členství a to, jakým způsobem toto členství ovlivňuje jejich zdejší život.

Respondent 1 (41 let) je členem zájmového sdružení. Konkrétněji uvádí: *„Jsem členkou klubu K7, což je náš klub ve vlnotéce a členkou jsem již 3 roky. Ovlivňuje mě to určitě pozitivně, jelikož s lidmi, se kterými jsem v tomto klubu, a jsou staršího věku s omezeným pohybem, si velice rozumím.*

Respondent 2 (43 let) není členem zájmového sdružení.

Respondent 3 (21 let) také není členem zájmového sdružení, ale dodává, že si je vědom, že zde různé spolky a sdružení existují.

Respondent 4 (42 let) také není členem zájmového sdružení.

Respondent 5 (25 let) je členem zájmového sdružení. Konkrétně je členem a hráčem fotbalového týmu. Blíže specifikuje: *„Fotbal hraju už od dětství, ale zdejším členem jsem 3 roky. Můj život to ovlivňuje skutečně mnoho. Jsem sportovec od mládí a jsem rád, že zde mám možnost ve fotbale pokračovat. Navíc mám v týmu mnoho přátel, se kterými se prakticky denně vídám, jak na tréninku, tak i ve volném čase. Prakticky toto, kromě práce, je můj největší koníček a nedokážu si představit, když bych o to měl přijít. Stejně tak i o přátele, které jsem si za ty roky našel v tomto sportu.“*

Respondent 6 (35 let) není členem zájmového sdružení.

Respondent 7 (54 let) není členem zájmového sdružení. Zároveň však dodává: *„Jelikož nejsem členem žádného oficiálního spolku ani sdružení, tak mě to nijak neovlivňuje. Máme s přáteli svou partu, která si chodí pravidelně zahrát volejbal 1x týdně každé úterý a pak všichni následně si jdeme sednout na pivo a popovídat si o všem. Jestli se dá toto počítat za nějaké zájmové sdružení, tak mě ovlivňuje určitě pozitivně, jelikož dělám sportem něco pro své zdraví a sejdu se v dobré společnosti svých přátel. Scházíme se takto na volejbalu už několik let, a dokud zdraví vydrží, tak budeme i nadále.“*

Respondent 8 (23 let) sice není členem zájmového sdružení, ale chystá se vstoupit jako člen do Kulturního sdružení Mozaika. Svoji členskou minulost dále popisuje: „*Jsem skoro 6 let členem pěveckého sboru Chorbella a byl jsem cca 12 let členem KHDS Jitro (dnes Zuš Jitro). Určitě mě to ovlivňuje pozitivně, jelikož díky těmto spolkům, které jsou mými koníčky, jsem si našel spoustu přátel a nabízejí různá kulturní vyžití, což mohu jediné doporučit.*“

3.4.2. Kulturní vyžití, organizace

V oblasti kulturního vyžití jsem zjišťoval, zda se zde pro zdejší obyvatele nachází dostatečné množství kulturního vyžití a zda by bylo v tomto směru zapotřebí provést nějaké změny.

Respondent 1 (41 let) ohledně kulturního vyžití uvádí: „*Přímo v Malšovicích divadlo, kino atp. nic takového není, jelikož jsme na periferii. Ale když budu chtít, tak si zajdu do centra, kde to kulturní vyžití je.*“ Dle jeho názoru ale není zapotřebí žádných změn, jelikož vše potřebné je v centru či kousek odsud v nákupním středisku Futurum, kde je i kino.

Respondent 2 (43 let) se ke kulturnímu vyžití v Malšovicích vyjadřuje následovně: „*Tak vyloženě v Malšovicích, jako v takové části města ne, ale v okolí určitě.*“ K možným změnám dodává: „*Já si myslím, že Malšovice jako takový, jsou spíše klidnější a rodinnější část, takže tady by to nebylo asi ani vhodné ani potřebné. A když je potřeba, tak je to kousek.*“

Respondent 3 (21 let) o kulturním vyžití v Malšovicích hovoří takto: „*Tak myslím si, že jediné kulturní vyžití je zde ve Futuru, pokud se to dá ještě považovat za Malšovice, kde je kino, nakupování a tak. Ale jinak divadlo atd. je v centru Hradce.*“ Případné změny v kulturním směru považuje za zbytečné: „*No, myslím si, že i kdyby se nějaké tyto změny provedly a v těch Malšovicích nějaké to divadlo bylo, tak si myslím, že by o to nebyl takový zájem, jelikož by hradečáci nejezdili až do Malšovic za tím, protože v tom centru to je lepší. Nevyplatilo by se to, tady je to spíše obytná část. Bylo by to zbytečné.*“

Respondent 4 (42 let) uvádí, že v přímo v Malšovicích možnosti pro kulturní vyžití nejsou, jelikož je to obytná část města a tudíž by to zde bylo zbytečné a dokonce i nepotřebné. Více dodává: „*Ve Futuru, v nákupním středisku, které se nachází hned*

vedle Malšovic, tudíž to je kousek, je kino, takže není problém si tam zajít. A další kulturní vyžití všeho druhu je v centru a tam také není problém se dostat.“ I tento respondent tedy neshledává žádný důvod pro zavedení nějakých změn: *„Zde v Malšovicích to dle mého názoru není potřeba. Možná v centru.“*

Respondent 5 (25 let) se o kulturním vyžití v Malšovicích vyjadřuje následovně: *„V Malšovicích ne. Tady je tak maximálně někde nějaká hospoda.“* Dle jeho názoru není zapotřebí žádných změn v oblasti kultury: *„Podle mě určitě ne. V blízkém Futuru je kino a velké nákupní možnosti. Další kulturní střediska v podobě divadla, muzea atd. jsou v centru, kam není problém si dojet. Zde bych to považoval za naprosto zbytečné a především předem nevyužité. Tady je to obytná čtvrť. Uvítal bych zde nějakou pěknou restauraci, kam by si člověk mohl jít s přáteli posedět večer, aniž by se muselo jezdit do centra.“*

Respondent 6 (35 let) nevidí žádné možnosti kulturního vyžití přímo v Malšovicích. Ale zároveň stejně jako předchozí respondenti dle jeho názoru není zapotřebí žádných změn. Svě mínění vysvětluje takto: *„Určitě ne. Toto je obytná oblast, ne centrum. Myslím, že zde určitě není potřeba mít tyto kulturní objekty. Veškeré kulturní objekty, jako muzea, galerie atd., jsou v centru a tam není problém si zajet. Navíc Cinestar kino je kousek odsud v blízkém Futuru, kam to je pár minut.“*

Respondent 7 (54 let) se o možnostech kulturního vyžití v Malšovicích vyjadřuje následovně: *„Myslím, že možnosti za kulturou zde jsou a kdo je náročnější, tak v centru najde vše potřebné. Na kraji Malšovic se nachází kino – Cinestar ve velkém nákupním středisku a dále je zde koupaliště Flošna. Hned vedle koupaliště je i fotbalový stadion.“*

Respondent 8 (23 let) uvádí, že přímo v Malšovicích možnosti pro kulturní vyžití nejsou, ale v centru města ano. Tam je dle jeho názoru vše potřebné. Jako jediný z dotazovaných respondentů by uvítal nějaké zlepšení: *„Myslím, že nějaké malé divadlo v Malšovicích by bylo fajn.“*

3.4.3. Sousedské vztahy

V rámci této části jsem zkoumal kvalitu sousedských vztahů. Respondentům jsem neprve položil otázku, abych zjistil, zda přicházejí se svými sousedy do nějakých

konfliktů, a případně do jakých. Druhá otázka směřovala k zjištění, zda-li jsou se svými sousedy spokojeni a proč.

Respondent 1 (41 let) do konfliktů se svými sousedy nepřichází a zároveň je se svými sousedy zatím spokojen. Dodává: *„Naši sousedé jsou důchodového věku a také mají rádi svůj klid, takže mi vyhovují.“*

Respondent 2 (43 let) také nepřichází se svými sousedy do konfliktů, neboť není konfliktní typ. Se svými sousedy je spokojen: *„Myslím, že sousedi i se mnou asi, protože na mě nejsou žádné stížnosti a já nemám zatím žádné potřeby si na někoho stěžovat.“*

Respondent 3 (21 let) na otázku ohledně sousedských vztahů odpověděl: *„Vůbec ne, moji sousedi jsou většinou staršího věku a znají mě od malička. A v rámci možností si i vypomáháme, když někomu něco chybí do kuchyně a tak, takže vycházíme dobře.“* Se svými sousedy je tedy spokojena a dodává: *„Ano jsem spokojena, myslím si, že lidé zde v Malšovicích jsou všichni zde spíše kamarádský, i když jsou zde určitě i výjimky, ale myslím si, že ve většině právě proto, že zde žijí ti lidé dlouho a navzájem se znají a poznávají se během toho života, tak myslím, že vztahy mají mezi sebou dobrý. A já jsem též spokojena.“*

Respondent 4 (42 let) sice se svými sousedy do konfliktních situací nepřichází, ale není s nimi spokojen. Svoji nespokojenost vysvětluje následovně: *„Sice nepřicházím s nikým do konfliktů, ale spokojená nejsem. Mám bláznivou sousedku, která se nesnese s nikým z domu, ale má veliké konexe, takže si zařídí i nemožné. Ale vše je o lidech. Snažím se s ní nepřicházet vůbec do styku.“*

Respondent 5 (25 let) nepřichází se svými sousedy do konfliktu, avšak není s nimi ani zcela spokojen. Situaci popisuje blíže takto: *„Ano i ne, mám sousedy, s kterými nejsou problémy, zdravíme se, občas popovídáme o běžném životě. Někteří jsou naopak povrchní, nezdraví, dělají naschvály. Ale takový lidé se dají přehlížet.“*

Respondent 6 (35 let) se se sousedy moc nestýká, takže s nimi má neutrální vztahy, příliš spokojen s nimi však není: *„Uvítal bych přátelštější sousedy, ale na běžných věcech jako je úklid společných prostor atd., se vždy nějak domluvíme.“*

Respondent 7 (54 let) do konfliktů se svými sousedy nepřichází. Avšak dodává: „*Spíš řešíme zahrádkářské maličkosti. Tím, že bydlím v řadové zástavbě, máme společnou studnu na zalívání, tak řešíme chod vodovodu k zahradě. Ale do nějakých velkých konfliktů nepřicházím.*“ Se svými sousedy je spokojen. Přiznává, že existují maličkosti, které je někdy rozdělují, ale ve valné většině si vzájemně vyhoví. A ještě dodává: „*Mohu říci, že jsem rád za své sousedy a nevadí mi.*“

Respondent 8 (23 let) nepřichází do konfliktů se svými sousedy, neboť to jsou dle jeho názoru chůchodci, kteří jsou klidní. Je tedy s nimi spokojen a dodává: „*Neděláme si žádné naschvály a žijeme vedle sebe v poklidu. Když je potřeba, tak si vyjdeme vstříc.*“

Většina z dotazovaných respondentů, celkem šest, není členem žádného sdružení, avšak jeden z nich se v současné době chystá stát členem. Pouze dva z dotazovaných respondentů jsou členy zájmového sdružení a vnímají to velice pozitivně.

Ve zkoumané oblasti možného kulturního vyžití se respondenti převážně shodovali na tom, že přímo v Malšovicích tyto podmínky nejsou, ale zároveň jim to nevadí a žádné změny by ani nechtěli a připadají jim zbytečné. Neboť dostatečné kulturní vyžití nabízí přilehlé obchodní centrum, kde je i kino, a centrum Hradce Králové, kam se mohou bez problémů dopravit. Pouze jeden respondent ze všech dotazovaných by uvítal malé divadlo přímo v Malšovicích.

V oblasti sousedských vztahů jsou lidé v Malšovicích převážně spokojeni. Všichni z dotazovaných respondentů uvedli, že nepřichází se svými sousedy do konfliktů. Avšak ne všichni jsou se svými sousedy spokojeni.

3.5. ZMĚNY V OKOLÍ

Poslední výzkumná otázka se zabývala změnami v okolí, a to nejprve doposud obyvateli registrovanými změnami a poté jejich reakcí na potenciální budoucí změny.

3.5.1. Dosud registrované změny

Nejprve jsem respondentům položil otázku, zda-li zpozorovali nějaké změny v okolí v této městské části za dobu, co zde žijí. V případě že ano, zajímalo mě, jak tyto změny hodnotí.

Respondent 1 (41 let) si vzpomíná na jedinou změnu: *„Jediná změna, která mě za poslední dobu napadá, je příliv romské populace do této městské části.“* K hodnocení této změny se respondent vyjádřil následovně: *„Zatím to zas až tak striktně negativně nehodnotím, ale jestli to tak půjde dál, tak z toho rozhodně nebudu nadšená.“*

Respondent 2 (43 let) zaregistroval následující změny v okolí: *„Tak obchodní dům Futurum, to postavili před několika lety, v posledních letech se zde vybuďovalo velké moderní koupaliště Flošna. No, dále, fotbalový stadion, ten je bohužel v takovém stavu, v jakém je.“* Uvedené změny hodnotí pozitivně: *„Něco se tu postavilo, například to koupaliště, je to velice blízko, zlepšilo to další vyžití a zároveň Malšovice dál zůstaly tím klidným místem.“*

Respondent 3 (21 let) zpozoroval v poslední době mnoho změn. Konkrétně uvádí: *„V Malšovicích se v poslední době hodně měnily silnice, kde právě v okruhu hospody Na Hrádce byla velice nebezpečná křižovatka, kde před pár lety někdo přišel i o život. Předělával se tam tedy silniční systém a křižovatka, je tam další přechod navíc a nové zábradlí, nové chodníky. Dále se před asi 4 nebo 5 lety vybuďovalo v Malšovicích nové sídliště Plachta, což je skvělé pro další bytové podmínky a bydlení. Ale zase tam byla skvělá velká louka, kde se dalo skvěle relaxovat a trávit volný čas. Ale zas se rozšířila zde populace a více obyvatel. Dále před několika lety se stavělo centrum Asport místo samoobsluh, takže nějaké ty změny tam probíhají, ale není to nic drastického.“* Zároveň dodává poznatky ohledně generační výměny v této lokalitě: *„Tak myslím si, že lidi se zde mění celkem hodně, ale záleží na tom v jaké části Malšovic. Že právě např. v tom novém sídlišti v té Plachtě bydlí více mladých a v těch starších domečcích a vilkách žijí ty starší generace a ty tam žijí několik generací za sebou.“* Výše uvedené změny hodnotí převážně kladně: *„Myslím si, že kladně, i když ta samoobsluha místo Asportu byla fajn, ale myslím si, že těch obchodů tam je dostatečný množství, takže to zas není úplně špatný. A navíc se tam rozšířilo možnost využití volnočasových aktivit, jako je bowling a tak, takže to je dobrý.“*

Respondent 4 (42 let) zpozoroval v okolí změny jako vybudování koupaliště Flošna, vybudování nového sídliště v Malšovicích, kde byl dříve tzv. cvičák, zrenovování dětských hřišť a vybudování nových, opravení silnic a chodníků v určitých místech. Tyto změny hodnotí většinou kladně: *„Silnice a chodníky už bylo potřeba opravit. Ale stále bych v tom ještě pokračovala a zároveň se snažila zachovat co nejvíce zeleně a přírodní krásy.“*

Respondent 5 (25 let) zde žije teprve krátce, a tak si stihl povšimnout následujících změn: *„Opravili se chodníky a i silnice. Myslím, že město se snaží to tady zvelebit, i když si myslím, že je tu ještě spoustu práce a spoustu by se toho dalo ještě zlepšit a opravit. Myslím, že zde přibyly nějaké bytové domy a dětská hřiště. A prý koupaliště Flošna, že se tu vybuďovalo před několika lety, což беру jako velké pozitivum.“* Veškeré změny hodnotí kladně: *„Každá změna, která povede k lepšímu životu, by měla být uvítána. Jak ty opravy místních komunikací, tak i výstavby nových sportovišť apod. I když zástavba travnaté plochy bytovým domem, není úplně pozitivní.“*

Respondent 6 (35 let) si mnoha změn v okolí nestačil všimnout, neboť zde žije teprve krátce: *„Nebydlím tu moc dlouho, takže zatím ani ne. Jen jsem si všiml, že se tu opravují místní komunikace, chodníky a nějaké dětské hřiště.“* Změny, kterých si povšiml, hodnotí kladně. Je dle jeho názoru dobře, že město se snaží opravovat a zvelebovat.

Respondent 7 (54 let) zaregistroval ve svém okolí hodně změn. Detailně udává: *Domy jsou po rekonstrukcích, mají novější kabát, často vkusné barvy, paneláky mají nová okna a fasády. Všiml jsem si, že i ulice mají lepší povrch, než tomu bylo dříve. Po narození mých dětí se zlepšuje neustále hřiště, které je i pro veřejnost.“* Uvedené změny hodnotí pozitivně: *„Jak jde dopředu vše kolem nás v životě, tak i tyto body života ovlivňuje vývoj a kultura života. Čím více se bude dále renovovat a opravovat, tím to tu bude hezčí a příjemnější pro život.“*

Respondent 8 (23 let) zpozoroval, že v okolí určitá obměna probíhá, a to především na domech a silnicích. Dále k tomuto tématu dodává: *„Za skvělé považuji rekonstrukci křižovatky mezi Husovým pomníkem a hospodou Na Hrázce. Brouzdaliště za Kinem mladých se předělalo na mlhoviště. A v Kině mladých od té doby přestali*

hrát.“ Uvedené změny hodnotí následovně: „*Mlhoviště určitě pozitivně, to je super. Velká škoda je kina, mohlo by tam vzniknout malé divadlo.*“

3.5.2. Reakce na potenciální budoucí změny

V poslední části výzkumu jsem zjišťoval, zda-li obyvatelé jsou obeznámeni s tím, že zde má dojít k výstavbě parku Malšovice. Následně jsem se doptával, jaký na to mají názor a proč. V případě, že respondenti neměli o plánovaném projektu ponětí, v rychlosti jsem jim ho představil, aby mohli vyjádřit svůj názor.

Respondent 1 (41 let) není obeznámen s výstavbou Parku Malšovice. Po vysvětlení záměru daného projektu ho hodnotí následovně: „*Nebylo by to špatné, ten nový fotbalový stadion a nový prostor pro volnočasové aktivity a park by vypadal hezky, ale nové velké nákupní středisko by bylo zjevně zbytečné. Zde kousek odsud je velké nákupní středisko Futurum a to bohatě stačí.*“

Respondent 2 (43 let) je obeznámen s výstavbou Parku Malšovice. O plánované výstavbě hovoří následovně: „*Vím, že se má stavět. Jsou různé studie, některé už padly, některé se zas znovu otevírají a já doufám, že zůstane taková studie, kde zůstane zachovalý rám toho stadionu, co je teď.*“ Celkově nový projekt hodnotí: „*Co se v tom projektu týká všech těch sportovních aktivit, všech těch aktivit pro děti, prolézaček, i sportovního stadionu zachovat je myslím v pořádku, ale není podle mě potřebné stavět další velké nákupní středisko, když tu kousek odsud jedno velké je. Přestavěla bych stadion, protože je zastaralý a to okolí bych rozšířila v pěkný park s těmi všemi volnočasovými aktivitami pro mládež a aktivitami pro děti.*“

Respondent 3 (21 let) je taktéž obeznámen s výstavbou Parku Malšovice. Respondent má o plánované stavbě aktuálně tyto informace: „*Četla jsem o tom, ale nevím, v jaké fázi to je přesně teď, jednou to je povolený, jednou zase ne. Ale myslím si, že to bylo zamítnuté a že se to už zase stavět nebude. Vím, že se má předělávat stadion a u toho se má stavět nové obchodní středisko.*“ O projektu má následující mínění: „*Myslím si, že stadion určitě předělat potřebuje, ale myslím si, že stavět kvůli tomu i další obchodní dům je zbytečný. To Futurum obsáhne celkem dost a myslím si, že to stačí celkem. Dělat zase z Malšovic skoro centrum Hradce mi přijde monstrózní. Myslím, že by bohatě stačilo zlepšit stadion a zmodernizovat, postavit ten park s volnočasovými aktivitami a zanechat zeleň.*“

Respondent 4 (42 let) k danému projektu uvádí: „*Ano o tomto projektu vím. Mluví se už o tom celá léta. Ke stavbě Parku Malšovice naštěstí snad nedojde, dle mých informací proběhne pouze rekonstrukce stadionu.*“ K plánovanému projektu se staví spíše negativně: „*Byla jsem od počátku proti Parku Malšovice – konkrétně proti obchodnímu centru, kterých je již v HK dost. Navíc si myslím, že v této lokalitě naprosto zbytečné. Navíc by to znamenalo další nárůst dopravy, již nyní je docela problém v ranní nebo odpolední špičce. Bylo by pokáceno mnoho stromů.*“

Respondent 5 (25 let) uvádí, že s projektem výstavby Parku Malšovice je velice dobře obeznámen. K danému tématu dodává: „*Vím, jak má projekt vypadat, že má být postaven nový stadion spojený s výstavbou nového velkého obchodního centra a celé to má být propojeno i okolo velkým parkem s různými volnočasovými aktivitami, jak pro děti, tak i pro teenagery, s výstavbou stromů, křovin a mnoho laviček.*“ Tento respondent by realizaci projektu uvítal: „*Jelikož patřím do fotbalového oddílu, tak toto téma jsme tam už s ostatními řešili milionkrát. Ale všichni jsme se shodli na jednom. Oprava a rekonstrukce stadionu je nezbytná, jelikož ty tribuny tam jsou už opravdu v chátrajícím stavu. Kdyby se postavil kompletně nový stadion, to by byla bomba. I když mně se ty lízátka líbí tak, jak jsou. Právě to osvětlení je dominantou celého stadionu, ty bych nejradši v tom projektu zachoval, aby byly stejné. Stejně tak souhlas i s tím parkem na volnočasové aktivity, to je určitě super nápad, jelikož vznikne další hezké místo, kam člověk může jít trávit svůj volný čas. Ale budu teď mluvit za spoustu lidí z fotbalového prostředí, když řeknu, že výstavba toho velkého nákupního střediska v tomto prostředí, bude naprosto zbytečná. Jelikož kousek odsud už je jedno velké nákupní středisko, tak mi přijde jako hloupost zde stavět vedle nové. Akorát by to zvýšilo ještě větší tlak na dopravu v tomto místě.*“

Respondent 6 (35 let) odpověděl, že o plánované výstavbě Parku Malšovice již slyšel. Nic moc konkrétního o ní ale neví: „*Měl by tu být nějaký další obchodní dům, nový stadion a park.*“ Na realizaci projektu se dívá negativně: „*Nesouhlasím s tím obchodním centrem, je zbytečné stavět hned vedle Futura další. Akorát by to zvýšilo zatížení městské dopravy v této oblasti a v Hradci obchodních domů je už dost.*“

Respondent 7 (54 let) je taktéž obeznámen s výstavbou Parku Malšovice a dodává: „*Již v roce 1985 jsem jako geodet tvořil mapu tohoto projektu, který se v územním plánu připravoval. Je to na okraji Malšovic, směrem přijatelným k centru,*

takže to v poklidu akceptuji. Má se údajně vytvořit v sousedství stadionu obchodní centrum, který bude propojen s okolím formou parku.“ Tento respondent hodnotí projekt pozitivně: *„Osobně za sebe si myslím, že je to dobrý nápad. Lidé se dostanou do další části v okolí řeky Orlice až ke stadionu. Projdou uličkami kolem domků a zahrad a v klidném prostředí bez hektické dopravy se můžou projít parkem.“*

Respondent 8 (23 let) již o tomto projektu slyšel a přečetl si o něm i v Hradeckých novinách. O projektu má následující informace: *„Nevím jistě, zda je již projekt kompletně schválen. Vím jen, že má dojít k rekonstrukci fotbalového stadionu a vedle vzniknout nový obchodní dům a všechno spojené s nějakým parkem.“* K možné realizaci projektu se vyjadřuje negativně: *„Rozhodně nesouhlasím s výstavbou jakýchkoliv obchodních domů v takovémto parku. Jsem pro rekonstrukci tribun fotbalového stadionu a pro výstavbu toho parku.“*

Obyvatelé Malšovic registují změny, které se dějí v jejich okolí a hodnotí je převážně kladně. Především se jedná o změny ve výstavbě domů, silnic či chodníků a takové změny, které zvelebují okolí, tudíž jsou jimi vřele vítány.

Ohledně budoucích plánovaných změn v oblasti Malšovic jsou její obyvatelé převážně dobře informováni. Kromě jednoho z dotazovaných respondentů měli všichni alespoň nějaké povědomí o plánovaném projektu. Někteří jsou informováni více a jiní méně. V názorech na tento projekt se respondenti rozcházejí, polovina by tento projekt uvítala, především opravu fotbalového stadionu. Druhá polovina je k projektu negativní, neboť by mohla být zničena část současné zeleně a navíc není zcela třeba budovat v této oblasti další obchodní centrum.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce se zabývala problematikou sociální proměny v prostředí místa bydliště a jejím dopadem na kvalitu života místních obyvatel.

Cílem této práce bylo zjistit míru spokojenosti s životem ve sledované lokalitě a působení sociálních proměn na kvalitu života místních obyvatel. Pro tento výzkum jsem zvolil městskou část Hradce Králové Malšovice.

Prostřednictvím metody polostrukurovaných rozhovorů jsem došel k následujícím závěrům.

Obyvatelé Malšovic jsou v této lokalitě spokojeni, nejvíce zde oceňují hojnou zeleň a klidné prostředí. Zároveň jim vyhovuje dostatečné množství obchodů a dobré spojení městskou hromadnou dopravou do centra Hradce Králové. Jediné, co jejich spokojené žití narušuje je přítomnost romské menšiny, která působí nepořádek a ruch, a dále pak přítomnost ruchu, který pramení z nákladní dopravy.

Mnozí z Malšovických občanů chodí do práce pěšky či jezdí na kole, ostatní využívají městskou hromadnou dopravu. Po cestě z práce nakoupí a odpoledne nebo navečer se věnují rodině, domácím pracím a především relaxaci. Většina z nich tak neshledává žádný podnět ke změnám, které by jim mohli ulehčit každodenní život.

V oblasti volnočasového vyžití se všichni dotazovaní respondenti shodli, že v Malšovicích jsou pro něj dostatečné možnosti. Nejčasteji byly uváděny turistické trasy a cyklostezky v přírodě, které se v této oblasti nacházejí.

V oblasti dopravy jsou obyvatelé Malšovic spokojeni. Každý z respondentů využívá takový způsob přepravy po Hradci Králové, který mu osobně vyhovuje. Nejčastěji se vyskytovaly kombinace dvou dopravních prostředků, a to nejvíce MHD a kola. Respondenti se shodovali, že změny by nejvíce uvítali v oblasti propojenosti sítě linek MHD. Často byl zmiňován problém týkající se konkrétně linky č. 9, jejíž odklon způsobil prodloužení doby cesty z Malšovic do centra a naopak.

Ve zkoumané oblasti možného kulturního vyžití se respondenti převážně shodovali na tom, že přímo v Malšovicích tyto podmínky nejsou, ale zároveň jim to nevadí a žádné změny by ani nechtěli a připadají jim zbytečné. Neboť dostatečné

kulturní vyžití nabízí přilehlé obchodní centrum a centrum města Hradce Králové, kam se mohou bez problémů dopravit.

V oblasti sousedských vztahů jsou lidé v Malšovicích převážně spokojeni. Obyvatelé Malšovic registují změny, které se dějí v jejich okolí a hodnotí je převážně kladně. Především se jedná o změny ve výstavbě domů, silnic či chodníků a takové změny, které zvelebují okolí, tudíž jsou jimi vřele vítány. Ohledně budoucích plánovaných změn v oblasti Malšovic jsou její obyvatelé převážně dobře informováni.

V názorech na projekt výstavby parku Malšovice se respondenti rozcházejí, polovina by tento projekt uvítala, především opravu fotbalového stadionu. Druhá polovina je k projektu negativní, neboť by mohla být zničena část současné zeleně a navíc není zcela třeba budovat v této oblasti další obchodní centrum.

LITERATURA

Monografie:

Giddens, A. 1984. *The Constitution of Society. Outline of the Theory of Structuradion.* Cambridge. s. 332.

Giddens, A. 1998. *Důsledky modernity [The consequences of modernity]*. Praha: Sociologické nakladatelství.

Hudáková, A., Majerníková, L. 2013. *Kvalita života seniorů v kontextu ošetrovatelství.* Praha: Grada Publishing.

Kubátová, H. 2010. *Sociologie životního způsobu.* Praha: Grada Publishing a.s.

Novotná, E. 2010. *Sociologie sociálních skupin.* Praha: Grada Publishing a.s.

Potůček, M. a kol. 2002. *Průvodce krajinou priorit pro Českou republiku.* Praha: Universita Karlova, Fakulta sociálních věd, CESES, Guttenberg,

Šubrt, Jiří a kol. 2008. *Soudobá sociologie III. Diagnózy soudobých společností.* Praha: Karolinum Press. s. 384

Toráková, A. *Kvalita života v kontextech globalizácie a výkonovej spoločnosti*

Články v časopisech:

Heřmanová, Eva. 2012. „Kvalita života a její modely v současném sociálním výzkumu.“ *Sociológia- Slovak Sociological Review.* 44 (4): 478-496.

Elektronické dokumenty:

Francová, T. 2007. „Networking a kvalita života: Svět práce a kvalita života v globalizované ekonomice.“ *Sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference 13. – 14. 9. 2007.* Praha: Vysoká škola ekonomických studií. [CD ROM].

PŘÍLOHY

Příloha 1: Scénář rozhovorů

Obecné otázky:

- Jak se Vám žije ve městě Hradec Králové?
- Jak dlouho zde žijete?
- Můžete mi popsat tuto městskou část Hradce Králové? (Malšovice)

Výzkumné otázky:

- 1) Spokojenost občanů se životem v Malšovicích:
 - Jak se Vám zde žije? Proč? Jste spokojen s Vaším bydlením v rodinném domku či bytě?
 - Co Vám v této části Hradce vyhovuje a naopak nevyhovuje? Proč?
 - Je potřebné podle Vás v této lokalitě něco změnit? Co? Proč?
- 2) Podmínky pro realizaci každodenních potřeb:
 - Popište mi, jak probíhá Váš běžný den?
 - Napadá Vás změna ve Vašem okolí, která by Vám Vaše každodenní činnosti zlepšila/usnadnila? Proč?
- 3) Kvalita fyzického a funkčního prostředí:
 - A) Obchody
 - Považujete počet obchodů ve svém okolí za dostačující? (ano – kvalita, ne – nekvalita)
 - Z jakého důvodu (ne)dostačující?
 - B) Volnočasové aktivity
 - Nabízí Vám zdejší prostředí dostatečné volnočasové vyžití? (ano x ne)
 - Z jakého důvodu (ne)dostačující?
 - C) Dopravní prostředky
 - Jaký dopravní prostředek nejčastěji používáte pro cestování po Hradci Králové? (auto, MHD, kolo,...)
 - Vyhovuje Vám tento způsob dopravy po HK? Proč?

- Lze podle Vás zlepšit dopravní podmínky z Malšovic do jiných částí města?
Jak?
- 4) Kvalita sociálního prostředí:
 - A) Zájmová sdružení
 - Jste členem nějakého zdejšího zájmového sdružení, spolku či organizace?
 - Pokud ano, tak jakého? Jak dlouho? Jakým způsobem to ovlivňuje Váš zdejší život?
 - B) Kulturní vyžití, organizace
 - Nachází se zde pro Vás dostatečné množství kulturního vyžití? (kina, divadla, galerie, muzea,...)
 - Bylo by potřebné podle Vás v tomto kulturním směru provést nějaké změny?
 - C) Sousedské vztahy
 - Přicházíte se svými sousedy do nějakých konfliktů? Pokud ano, do jakých?
 - Jste spokojen se svými sousedy? Proč?
- 5) Malšovické změny:
 - A) Dosud registrované změny:
 - Zpozoroval jste nějaké změny ve Vašem okolí v této městské části za dobu, co zde žijete?
 - Co se v průběhu Vašeho života v této městské části změnilo?
 - Jakým způsobem tyto změny hodnotíte?
 - B) Reakce na potenciální budoucí změny:
 - Jste obeznámen s tím, že dojde k výstavbě Parku Malšovice?
 - Co o tom víte?
 - Jaký na to máte názor? Proč?

Identifikační otázky:

- Pohlaví?
- Kolik Vám je let?

- Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
- Jaké je Vaše zaměstnání?
- Bydlíte v rodinném domu nebo v bytě?
- Žijete sám nebo s rodinnou? Popř. máte děti a kolik?

Příloha 2: Přepsaný rozhovor

Respondent 3 Adéla:

Obecné otázky:

Jak se Vám žije ve městě Hradec Králové?

Zatím jsem tu spokojená, myslím si, že HK je krásné město, je zde příjemné žití, jsou zde příjemní lidé

Jak dlouho zde žijete?

Od narození, tedy už 21 let.

Můžete mi popsat tuto městskou část Hradce Králové?

Myslím, že to je klidná část, je to tišší prostředí, příroda, má dobré a příjemné rodinné zázemí.

Výzkumné otázky:

1) Spokojenost občanů se životem v Malšovicích:

Jak se Vám zde žije? Proč? Jste spokojena s Vaším bydlením v rodinném domku či bytě?

Hodně dobře, myslím, že Malšovice jsou tichý, klidný, je to tu prostě mimo ruch toho města a je to blízko přírodě, takže to je pohoda. Bydlíme v rodinném domku, kde jsem spokojená, máme velkou zahradu.

Co Vám v této části Hradce vyhovuje a naopak nevyhovuje? Proč?

Tak vyhovuje mi ta příroda, ten klid a na druhou stranu mi zde chybí takovéto vyžití, nějaká čajovna, noční život, což je problém i celého HK. Dle mého názoru ten noční život tady není v celém městě.

Je potřebné podle Vás v této lokalitě něco změnit? Co? Proč?

Myslím si, že to není úplně potřebný, protože každý chce něco jiného. A myslím si, že je dobrý, když je zde pro každého něco. Takže, kdyby se zde otevřel nějaký klub večerní, tak by to bylo fajn.

2) Podmínky pro realizaci každodenních potřeb:

Popište mi, jak probíhá Váš běžný den?

Tak pokud nejdu do práce nebo do školy, tak vstávám v kolik se mi chce. Buď se učím, nebo se věnuji sportu nebo rodině. Anebo když mám školní či pracovní

povinnosti, tak domů jdu až navečer, udělám popřípadě cestou nějaký nákup a večer už doma relaxuji.

Napadá Vás změna ve Vašem okolí, která by Vám Vaše každodenní činnosti zlepšila/usnadnila? Proč?

Tak určitě nějaká lepší manipulace s MHD. Myslím si, že tam jezdí hodně málo na tolik, kolik tam je lidí, takže v tomhle směru rozhodně zlepšit infrastrukturu.

3) Kvalita fyzického a funkčního prostředí:

A) Obchody

Považujete počet obchodů ve svém okolí za dostačující?

Určitě. Já myslím, že jo.

Z jakého důvodu (ne)dostačující?

V Malšovicích je pár malých obchůdků, dokonce i nějaký Vietnamec se tam teď objevil, ale jinak blízko je nákupní středisko Futurum, takže si myslím, že to je pohoda.

B) Volnočasové aktivity

Nabízí Vám zdejší prostředí dostatečné volnočasové vyžití?

Rozhodně.

Z jakého důvodu (ne)dostačující?

Dá se skvěle trávit sportovní čas na kole, na bruslích nebo si jít zaběhat do přírody. Je tam i několik dětských hřišť, i když jsou už poněkud zastaralé, ale děti si tam vyhrají.

C) Dopravní prostředky

Jaký dopravní prostředek nejčastěji používáte pro cestování po HK?

Tak nejvíce asi MHD a kolo, když je na to počasí.

Vyhovuje Vám tento způsob dopravy po HK? Proč?

Určitě. Je to rychlý přesun a v rámci možností pohodlný, když nejede moc lidí.

Lze podle Vás zlepšit dopravní podmínky z Malšovic do jiných částí města? Jak?

Určitě by se to zlepšit mělo. Myslím si, že třeba spoj z Malšovic do Kuklen ten autobus jezdí strašně málo na moje požadavky. Takže by se měla rozhodně zlepšit infrastruktura v tomhle směru. To spojení mezi různými sídlišti je hodně slabý.

4) Kvalita sociálního prostředí

A) Zájmová sdružení

Jste členem nějakého zdejšího zájmového sdružení, spolku či organizace?

Ne, nejsem, vím, že tam jsou různé spolky, sdružení atp., ale nejsem členem.

Pokud ano, tak jakého? Jak dlouho? Jakým způsobem to ovlivňuje Váš zdejší život?

B) Kulturní vyžití, organizace

Nachází se zde pro Vás dostatečné množství kulturního vyžití?

Tak myslím si, že jediné kulturní vyžití je zde ve Futuru, pokud se to dá ještě považovat za Malšovice, kde je kino, nakupování a tak. Ale jinak divadlo atd. je v centru Hradce.

Bylo by potřebné podle Vás v tomto kulturním směru provést nějaké změny?

No, myslím si, že i kdyby se nějaké tyto změny provedly a v těch Malšovicích nějaké to divadlo bylo, tak si myslím, že by o to nebyl takový zájem, jelikož by hradečáci nejezdili až do Malšovic za tím, protože v tom centru to je lepší. Nevyplatilo by se to, tady je to spíše obytná část. Bylo by to zbytečné.

Sousedské vztahy

Přicházíte se svými sousedy do nějakých konfliktů? Pokud ano, do jakých?

Vůbec ne, moji sousedi jsou většinou staršího věku a znají mě od malička. A v rámci možností si i vypomáháme, když někomu něco chybí do kuchyně a tak, takže vycházíme dobře.

Jste spokojen se svými sousedy? Proč?

Ano jsem spokojena, myslím si, že lidé zde v Malšovicích jsou všichni zde spíše kamarádský, i když jsou zde určitě i výjimky, ale myslím si, že ve většině právě proto, že zde žijí ti lidé dlouho a navzájem se znají a poznávají se během toho života, tak myslím, že vztahy mají mezi sebou dobré. A já jsem též spokojena.

5) Malšovické změny

A) Dosud registrované změny

Zpozorovala jste nějaké změny ve Vašem okolí v této městské části za dobu, co zde žijete?

Ano, v Malšovicích se zde v poslední době hodně měnily silnice, kde právě v okruhu hospody Na Hradce byla velice nebezpečná křižovatka, kde před pár lety někdo přišel i o život. Předělával se tam tedy silniční systém a křižovatka, je tam další přechod navíc a nové zábradlí, nové chodníky. Dále se před asi 4 nebo 5 lety vybuďovalo v Malšovicích nové sídliště Plachta, což je skvělé pro další bytové podmínky a

bydlení. Ale zase tam byla skvělá velká louka, kde se dalo skvěle relaxovat a trávit volný čas. Ale zas se rozšířila zde populace a více obyvatel.

Co se v průběhu Vašeho života v této městské části změnilo?

Tak myslím si, že lidi se zde mění celkem hodně, ale záleží na tom v jaké části Malšovic. Že právě např. v tom novém sídlišti v té Plachtě bydlí více mladých a v těch starších domečcích a vilkách žijí ty starší generace a ty tam žijí několik generací za sebou.

Dále před několika se stavělo centrum Asport místo samoobsluh, takže nějaké ty změny tam probíhají, ale není to nic drastického.

Jakým způsobem tyto změny hodnotíte?

Myslím si, že kladně, i když ta samoobsluha místo Asportu byla fajn, ale myslím si, že těch obchodů tam je dostatečný množství, takže to zas není úplně špatný. A navíc se tam rozšířilo možnost využití volnočasových aktivit, jako je bowling a tak, takže to je dobrý.

B) Reakce na potenciální budoucí změny

Jste obeznámena s tím, že má dojít k výstavbě Parku Malšovice?

Jsem.

Co o tom víte?

Četla jsem o tom, ale nevím, v jaké fázi to je přesně teď, jednou to je povolený, jednou zase ne. Ale myslím si, že to bylo zamítnuté a že se to už zase stavět nebude. Víím, že se má předělávat stadion a u toho se má stavět nové obchodní středisko.

Jaký na to máte názor? Proč?

Myslím si, že stadion určitě předělat potřebuje, ale myslím si, že stavět kvůli tomu i další obchodní dům je zbytečný. To Futurum obsáhne celkem dost a myslím si, že to stačí celkem. Dělat zase z Malšovic skoro centrum Hradce mi přijde monstrózní. Myslím, že by bohatě postačilo zlepšit stadion a zmodernizovat, postavit ten park s volnočasovými aktivitami a zanechat zeleň.

Identifikační otázky:

Pohlaví? Žena

Kolik Vám je let? 21

Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání? Střední vzdělání s maturitou

Jaké je Vaše zaměstnání? Student

Bydlíte v rodinném domu nebo v bytě? V rodinném domu

Žijete sama nebo s rodinou? Popř. máte děti a kolik? Žiju s rodinou, se sestrou a otcem, děti nemám

Příloha 3: Strom kódů

Spokojenost

- životní podmínky/způsob bydlení
- výhody/nevýhody žití
- lokální změny

Každodenní potřeby

- běžný den
- změny usnadňující každodenní činnosti

Fyzické a funkční prostředí

- obchody
- volnočasové aktivity
- dopravní prostředky

Sociální prostředí

- zájmová sdružení
- kulturní vyžití
- sousedské vztahy

Malšovické změny

- registrované změny
- budoucí změny